

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰτησίου γράφειν τῇ Διευθυνταίᾳ: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1 ἰανουαρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ Π. ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Π. Πατρών Γερμανοῦ

Ἡ ἀνωτέρω ὑπογραφή ἐλήφθη ἐκ τῆς αὐτογράφου ἐπιστολῆς τοῦ ἀειμνήστου ἱεράρχου, τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῷ ἀρ. 104 τῆς «Ἑστίας.» Σ. τ. Δ.

Οἱ τρεῖς ναύαρχοι ΤΗΣ ΕΝ ΠΥΛΩ ΝΑΥΜΑΧΙΑΣ

Εἰς τὴν πανήγυριν τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς ἐν Πύλῳ ναυμαχίας, ἐξεδόθησαν ἐν Πετροπόλει ῥωσιστὶ πρὸ ὀλίγου δύο βιβλία, τὸ ἐν ἐπιγραφόμενον Ἔτος τῆς ἐν Ναυαρίῳ ἐκστρατείας ὑφ' ἐνὸς ναύτου ἀξιωματικοῦ Ρικατσέφ. αὐτόπλου τοῦ μεγάλου θαλασσινοῦ ἀνδραγαθήματος τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἡνωμένων στόλων, τὸ δὲ ἄλλο ἀπλῶς ἐπιγραφόμενον Ναυαρίον, συντεθὲν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ στρατιωτικοῦ συγγραφέως Μπογδάνοβιτς. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἰδός, τί ἐστὶν ἀπομνημονευμάτων, λίαν δὲ περιέργως, καθότι ὁ συγγραφέας αὐτὸ οὐ μόνον αὐτόπτης ἦν, ἀλλὰ καὶ μέλος ἐνεργόν, καίτοι ἀσήμενον, τῶν ἡρώων τῆς ἀξιομνημονεύτου ἐκείνης ἡμέρας, ὑπηρετῶν ὡς ἀξιωματικὸς ὑπὸ τὸν ῥώσσον ναύαρχον Ἐἰδεν. Τὸ δὲ δεύτερον ἐκθεσίς ἐστι περιληπτικὴ τοῦ ἀξιοθαυμάστου τούτου τῆς διπλωματίας κατωρθώματος, θασίζομένη ἐπὶ αὐθεντικῶν ἐγγράφων, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἄγγλου ναυάρχου Κοδριγκτῶνος. Ἐκ τῶν δύο τούτων πονημάτων ἐκτιζομένη τινὰ ἡ ἐφημερὶς τῆς Πετροπόλεως Ὁ Νέος Καιρὸς (ἀρ. 589), οὕτω πως παριστάνει τὰ χαρκατηρικὰ τῶν τριῶν ἀνωτέρων τοῦ μεγάλου δράματος αὐτουργῶν.

Α'. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐν τῇ Μεσογείῳ ῥωσικῆς ναυτικῆς μοιραρχίας, κόμης Λογγίνος Πέτρου Ἐἰδεν, τὸ γένος ἦν Ὁλλανδός. Ἐγεννήθη (κατὰ τὸν Μπογδάνοβιτς) ἐν Ἀγρὴ τὴν 25 Αὐγούστου 1772 ἔτους. Ἐνδεκαετὴς ἔτι ὢν, περιέπλευσε τὸν Ὠκεανὸν ὑπὸ τὸν γνωστὸν ναύαρχον Κιργσπέργκεν. Ἡ νεότης τοῦ μέλλοντος ἡρώος ὑπῆρξεν ὀλίγον τι θυελλώδης. Ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ μακροχρονίου πλοῦ, ἀξιωματικὸς ἤδη ὢν,

ὁ Ἐἰδεν εὗρεν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ μεγάλας μεταβολάς. Ὁ τότε κρατῶν τοὺς οἴκας τῆς Κυβερνήσεως, προβλέπων τὴν ἀφευκτον εἰσβολὴν εἰς τὸ κράτος τῶν Γάλλων, ἠναγκάσθη μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν. Ὁ κόμης Ἐἰδεν μετὰ τοῦ ναυάρχου Baitlard μετεκόμισε κρυφίως τοὺς πρίγκιπας τοῦ Ὁρὰν ἐπὶ 19 ἀλιευτικῶν λέμβων εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐπανελθὼν δὲ κατὰ τὸ 1795 ἔτος οἴκαδ' ὁ Ἐἰδεν ἐκρατήθη καὶ ἐφυλακίσθη, διανύσας τρεῖς μῆνας ἐν τῇ φυλακῇ. Ἐπειτα, μεταμφιεσθεὶς εἰς χωρικὸν πρὸς διαφυγὴν τῶν καταδιωκόντων αὐτὸν φιλοπατρίδων, ἀπεχαιρέτησε τὴν πατρίον χώραν, καὶ, φθάσας εἰς Πετρούπολιν, εἰσῆλθεν εἰς ὑπηρεσίαν τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης, ὡς πλοίαρχος ἐν τῷ κωπηλατικῷ τῆς Μάξης Θιλάσσης στόλω. Τὴν δὲ ῥωσικὴν ὑπηκοότητα ἐδέχθη ἡδὴ ὁ Ἐἰδεν κατὰ τὸ 1810 ἔτος, ἅμα ἔμαθεν, ὅτι ἡ πατρίς αὐτοῦ προσηρτήθη εἰς τὴν Γαλλικὴν αὐτοκρατορίαν. Ἐν τῇ νέᾳ αὐτοῦ πατρίδι ἐφιλιώθη ὁ κόμης μετὰ τοῦ Α. Ι. Μολιέρου, ναυτικοῦ καὶ τούτου ὄντος, ὅστις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ναυμαχίας ἐχρημάτισε καὶ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο πιθανῶς συνετέλεσεν εἰς διορισμὸν τοῦ Ἐἰδεν ὡς στολάρχου τῆς ἐν Μεσογείῳ ναυτικῆς μοιραρχίας τῆς Ῥωσσίας. Ὁ Ρικατσέφ χαρκατηρίζει τὸν ναύαρχον Ἐἰδεν ὡς ἀρχηγὸν ἔμπειρον, φημιζόμενον ἐπὶ τῷ φιλοδουλίῳ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῇ πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτῷ εὐπροσηγόρῳ συμπεριφορᾷ. Μόνον μετὰ τῶν διπλωματῶν δὲν ἐσυμφῶναι ὁ εὐθύδικος ναύαρχος. Τούλάχιστον οὕτω πως ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐν τινι περιστάσει ὁ Ριμποπιέρρος «Ἐπηρετοῦμεν ἡμεῖς τὸν αὐτὸν Κυριάρχην, ἐνεπιστεύθησαν ἡμῖν τὰ αὐτὰ συμφέροντα, ἐπομένως ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων πρέπει νὰ ἐμπνεώμεθα. Ἐντούτοις κατήντησεν ἀδύνατον νὰ συνεννοώμεθα.» Ἐπίσης καὶ ὁ Καταναζὴς πρὸς τὸν ἴδιον ἔγραψεν «Ἡ ἀνυπομονήσια, πολλάκις δὲ καὶ ὁ θυμὸς, μεθ' οὗ ἡ Ὑμ. ἐξοχότης συνεχῶς ἀπορρίπτετε καὶ τὰς ἐλαχίστας τῶν παρατηρήσεών μου, ἀναγκάζουσιν Ὑμᾶς, νὰ με θεωρῆτε ὡς μᾶλλον ἐνοχλητικὸν ἢ ὠφέλιμον ὑπάλληλον.» Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἴσως ὁ κόμης Ἐἰδεν δὲν διέκειτο εὐνοϊκῶς καὶ πρὸς τὸν γάλλον ναύαρχον Δε-Ρινὺ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ κα-

κὴ αὐτοῦ διάθεσις ἐκορυφώτο ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐν Πύλῳ ναυμαχίας εἶπε πρὸς τινὰ ὁ Κοδριγκτῶν· «Τὸ ζήτημα εἶνε, δύναμει ἄρα ἐγὼ ν' ἀσφαλισθῶ περὶ τῆς φιλικῆς συμπράξεως τῶν δύο τούτων προσώπων, ἐνῶ τοσαύτην ἔχουσιν ἀντιζηλίαν καὶ οἱ δύο, ὥστε, μοὶ φαίνεται, εἰσὶν ἔτοιμοι καταπολεμῆσαι ἀλλήλους ἐξ ἴσου, ὡς καὶ τὰς θωμανικὰς δυνάμεις.» Ἐνεκα τούτου ὁ Κοδριγκτῶν, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, ἐτοποθέτησε τὸν ἀγγλικὸν στόλον ἐν μέσῳ τοῦ τε γαλλικοῦ καὶ τοῦ ῥωσικοῦ... Μετὰ τὴν ἐν Πύλῳ ναυμαχίαν ὁ Ἐἰδεν ἐξῆσεν 22 ἔτη. Ἐτελεύτησε δὲ ἐν Ῥέβελ τὴν 5 Ὀκτωβρίου 1850 ἔτους, στρατιωτικὸς διοικητὴς τοῦ τόπου χρηματίας, παρὰ πάντων ἀγαπώμενος καὶ θρηνούμενος. Οὐκ ὀλίγοι συμμαχηταὶ καὶ συμπολεμισταὶ αὐτοῦ, λείψανα τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ἐποχῆς, συνώδευσαν τὸν νεκρὸν αὐτοῦ εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν.

Β'. Ὁ εὐθύς καὶ τίμιος Κοδριγκτῶν, ὁ συμπαθητικώτατος καὶ ἐπιτηδεύτατος τῶν συμμαχῶν ναυάρχων, ἦν ἐξίσου κεκνηγμένος ἐχθρὸς τῆς διπλωματίας. Ἀριδύλως καταφαίνεται τοῦτο ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ. Οὕτω λ.χ. ἀφορμὴν λαβὼν τὴν ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἐρμηνεύσιν (πρὸς ἀποκλειστικὸν ὄφελος τῶν Τούρκων) τῆς ἐν Λονδίνῳ συνθήκης, ὁ ναύαρχος γράφει· «Τοιοῦτον τυγχάνει πάντοτε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συζεύξεως τῆς εὐθείας ὁδοῦ πρὸς τὰ βορβορώδη μονοπάτια. Ἐν τῇ πολιτικῇ, καθὼς καὶ ἐν τῇ περιπάτῳ, ἐπὶ περιστάσεων τοιούτων, οὐδεὶς μὴ περιμένῃ νὰ ἐπιστρέψῃ οἰκᾶδε μεθ' ὑποδημάτων ἀκηλιδώτων.» Εἶνε ἀληθές, ὅτι καὶ οἱ ἴδιοι διπλωμάται ἀπέκλινον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν δικστροφῶν. Οὕτω λ.χ. ἔγραψεν ὁ ἄγγλος πρᾶκτωρ Μπρόνδιν τῷ Ἐἰδεν· «Δὴ ὁ Κύριος, ἡ σύμνησις νὰ ἐξακολουθῇ βασιλεύουσα μετὰ τῶν ἡμετέρων αὐλῶν! Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τοιοῦτου εἶδους πράγματα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἐπιβλαβοῦς ἐπιρροῆς τῶν Μετερνίχων καὶ ὅλου τούτου τοῦ τῶν διπλωματῶν γεννήματος, παρηγορούμαι τοῦλάχιστον, ὅτι ἡ ἡμετέρα φίλις οὐδὲν θέλει ὑποστῇ ἐκ τῶν πολιτικῶν ἐρίδων τῶν αὐλῶν.» Καὶ ὁ Καταλάζης πρὸς τὸν ἴδιον ὁμολογεῖ· «Ἰσως μοὶ εἰπῆτε, Κύριε, ὅτι ὁμιλῶ ὡς μυστικῶφρων. Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ προσδράμῃ τις εἰς τὸν Πλάστην, ὅταν τὰ πλάσματα αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο πράττουσιν, εἰμὴ νὰ ἐμπαίξωσι τὸ ἐν τῷ ἄλλῳ;» Εὐκόλως συμπεραίνει τις ἐκ τούτων ὅποια αἰσθήματα ἔτρεφεν ὁ εὐθύς τῇ καρδίᾳ θαλασσοπόρος. Τῇ παραμονῇ τῆς ἐν Πύλῳ μάχης ὁ Κοδριγκτῶν ἔγραψε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· «Τὸ

1. Ἐκ τῶν μετασχόντων τῆς ἐν Πύλῳ ναυμαχίας Ῥώσων ζῶσιν εἰσὶν 7 ναύαρχοι, 3 ἀντιστράτηγοι, 2 ὑποστράτηγοι, 1 πλοίαρχος α' τάξεως, 1 σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας, 1 συνταγματάρχης, 1 ἀντισυνταγματάρχης, 1 ταγματάρχης, 3 πλοίαρχοι. Περὶ δὲ τῶν ἀπλῶν ναυτῶν αἰπλήροφορία ἐλλείπουσι.

ἡμέτερον γράμμα (τὸ τελεσίγραφον) πρὸς τὸν Ἱμπρατῆμν μοὶ ἔφερον ὀπίσω ἀναποσφράγιστον. Ὁ ψεύστης διερμηνεύς αὐτοῦ λέγει, ὅτι οὐδεὶς γινώσκει, ποῦ εὐρίσκεται ἐκεῖνος. Ἐγὼ ὅμως εἰμὶ πεπεισμένος ὅτι αὐτοῦ ὅλως εὐρεθῇ, ἅμα ἐπιτρέψῃ ἡμῖν ὁ ἀνέμους ν' ἀγκυροβολήσωμεν σκάφος πρὸς σκάφος μετ' αὐτοῦ.» Ἀξιοπερίεργον δὲ, ὅτι ὁ Ἱμπρατῆμν οὗτος, συνομιλῶν ἄλλοτε μεθ' ἐνὸς Γάλλου πλοίαρχου διέστρεψε διὰ τοῦ μᾶλλον ἀσυστόλου τρόπου τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐσυκοφάντει, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ῥικατσέφ, ἀναιδῶς τὴν διαγωγὴν τοῦ Κοδριγκτῶν· «Οἱ σύμμαχοι στόλοι, ἔλεγεν ὁ Ἱμπρατῆμν, ἀπαιτοῦντες παρ' ἐμοῦ τὴν φύλαξιν τῶν λόγων μου, οὓς οὐδέποτε εἶπον, εἰσηλθόντες εἰς τὸν κόλπον τῇ 8 Ὀκτωβρίου μετὰ ὑπερτέρων δυνάμεων, καὶ μεστὸν αἵματος ἐποίησαν αὐτὰν. Μένει λοιπὸν νὰ λυθῇ, ποῖός ἐστιν ὁ ἐνοχος; ὁ ἐναντίον τοῦ θελήματος τοῦ Κυριάρχου εἰσχωρῶν εἰς τὸν λιμένα καὶ κατακρατῶν τὰ πλοῖα, ἡ δὲ ἐξ ἀνάγκης ὑπερασπίσεως ἐναντιούμενος εἰς αὐτόν; Δὲν λυπούμαι τὰ πλοῖα, ἐπὶ τούτῳ κατασκευασμένα, ὅπως ἡ καὶ ὁ πνιγῶσιν, ἀλλὰ λυπούμαι τοὺς 8,000 ἀνδρείους μου μαχητὰς ἀπωλεσθέντας ἐν τῷ κόλπῳ. Τὸ αἷμα αὐτῶν βοᾷ εἰς τὸν οὐρανόν. Ὁ Κοδριγκτῶν ἐν τινι συναντήσῃ μοὶ ἐπρότεινε σημαντικὰς ποσότητας χρημάτων καὶ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας, ἐὰν συναινέσω ν' ἀποσπασθῶ τῆς Πύλης. Ἀνταμώσας δὲ ἔπειτα τὸν Ταχέρ πασᾶν, εἶπεν ὁ ἴδιος πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐγὼ δὴθεν ἐβουλεύθην τὴν ἀποστασίαν, καὶ ἐζήτησα τὴν προστασίαν αὐτοῦ. Τί πρέπει νὰ εἴπῃ τις περὶ τοιαύτης δυπροσωπείας ἐνὸς εὐρωπαϊοῦ στρατηγοῦ, ὅστις ἐζήτησε προσέτι καὶ γυναῖκα ἐκ τοῦ χαρεμίου μου;...» Ὅσον γελοῖαι καὶ ἀνόητοι καὶ ἂν ἦσαν παρόμοιαι ἐγκλήσεις, εὐρον ὅμως τὴν ἡγῶν αὐτῶν, ὅπου δεῖ. Μόλις παρῆλθεν ἡ πρώτη ἐντύπωσις τοῦ ἐκ τῆς νίκης ἐνθουσιασμοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ὁ συνήθης φιλοτουρκισμὸς ἤρξατο ὑπερισχύων καὶ πάλιν. Τὸ ἀσθενὲς ὑπουργεῖον τοῦ Γοδερίκου ἐξέφρασε τὴν «μεγάλην ἐκπληξιν» αὐτοῦ ἐπὶ τῷ γεγονότι, καὶ περιωρίσθη εἰς δῆλωσιν πρὸς τὸν Κοδριγκτῶνα, ὅτι «πᾶν τοῦτο ἀπαρέσκει τοῖς Ὑπουργοῖς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος», καὶ ὅτι ὁ ἥρωας «ὀλίγον τι ἐδιόσθη...» Τὸ δὲ νέον συντηρητικὸν Ὑπουργεῖον προῆλθε καὶ εἰς παῦσιν τοῦ ναυάρχου ἐκ τῆς ἀρχηγίας τοῦ στόλου. Λίαν περίεργος ὑπῆρξεν ἡ ταύτη ἐπακολουθήσασα συνάντησις τοῦ ἀδικηθέντος ναυάρχου μετὰ τοῦ Οὐελλιγκτῶν. Ὁ τελευταῖος ἤρξατο διαβεβαιῶν τὸν Κοδριγκτῶνα, ὅτι δι' αὐτόν δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἄνθρωπος τῆς θαλάσσης, τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ ὁποίου καὶ τὴν διαγωγὴν τοσοῦτον ἐκτιμᾷ αὐτός, ὡς ὁ Κοδριγκτῶν.

—Λοιπὸν, ἐκλαμπρότατε, μοὶ δίδετε τὴν ἄδειαν νὰ ἐρωτήσω, τίς ἐστιν ὁ λόγος τῆς παύσεώς μου;

—Νομίζω, ὅτι διεφωνεῖτε πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς τοὺς συντρόφους μου ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐρμηνεύσεως τῶν ἡμετέρων ὁδηγίων. Εἶδον λοιπὸν, ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται καλῶς.

—Ἐρμηνεύουν τὰς δοθείσας μοι ὁδηγίας κατὰ τὴν πασιφανῆ αὐτῶν ἐννοίαν. συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην καὶ τῶν συντρόφων μου Ἄδαμ, Ποντομαῆ, τὸ ὀρθόφρον καὶ τὸ δικριτικὸν τῶν ὁποίων γινώριζετε κάλλιστα, καὶ ὅπως ἐνδοὶ αὐτὰς καὶ ὁ κόμης Γιλιεμίνος, μόνος πρεσβευτῆς, εἰς τὴν ἰδυνάμεθα ν' ἀποτεινόμεθα εἰς τὸν τόπον, ζητοῦντες διασαφῆσαι. Ἐὰν ἡ Ὑμ. Ἐκλαμπρότης ἢ μία τῶν συμμαχῶν Κυβερνήσεων μοὶ διέταττεν ἄλλως πῶς νὰ ἐξηγῶ τὰς δοθείσας μοι ὁδηγίας, πάντως δὲν θὰ ἐβράδυνα νὰ παραδεχθῶ τὴν διαταγὴν ταύτην ὡς ὁδηγόν.

—Ἀριστα. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, ἐγὼ ἐννοῶ αὐτὰς, ὅπως ἐνόουν ἐξ ἀρχῆς.

—Καὶ ἐγὼ ἐννοῶ αὐτὰς, ὅπως ἐνόουν ἐξ ἀρχῆς. Λοιπὸν συγχωρήσετε, ἐὰν ἐρωτήσω τὴν Ὑμ. Ἐκλαμπρότητα, εἰς τί κυρίως διαφωνοῦμεν ἡμεῖς;

—Ζητῶ συγγνώμην, εἶπεν ὁ Οὐελλιγκτῶν, νὰ σιωπήσω ὀλίγον. Ἐὰν τυχόν, ἐπισκεπτόμενος τὸ Λονδίον, ἠθέλατε νὰ μὴ ἀνακοινώσῃτε τι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὁμιλίας ἡμῶν, μετὰ χαρᾶς θέλω ἰδεῖ ὑμᾶς.

—Ζητῶ συγγνώμην καὶ ἐγὼ, Ἐκλαμπρότατε. Ἐὰν δὲν δύνασθε νὰ μοὶ ἀποκριθῆτε εἰς τοσοῦτον ἀπλὴν ἐπερώτησιν, οὐδὲν ἄλλο ἔχω ν' ἀνακοινώσω ὑμῖν, καὶ περιττὸν νὰ ἐνοχλήσω ἐκ νέου τὴν Ὑμ. Ἐκλαμπρότητα.

Εἰπὼν ταῦτα, ἀπῆλθεν ὁ Κοδριγκτῶν. Πόσον ζωηρῶς καταφαίνεται διὰ τῆς ἀγερώχου ταύτης πρὸς τὸν ἥρωα τοῦ Οὐατερλώ ἀποκρίσεως αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εἰς τὴν διακοίνωσιν τοῦ Ταχέρ πασᾶ ἐν Πύλῳ, νὰ μὴ προχωρήσῃ, ἀπεκρίθη ἀποτόμως· «Εἰσέρχομαι εἰς τὸν λιμένα οὐχὶ νὰ λάβω ἀλλὰ νὰ δώσω προσταγὰς!»

Γ'. Ὅλως διαφέροντος τύπου ἦν ὁ τρίτος τῶν διασῆμων αὐτουργῶν τοῦ ἐν Πύλῳ δράματος, ὁ γάλλος ναύαρχος Δε-Πιρύ. Γενναῖος ἐν ταῖς μάχαις, διεκρίνετο ὅμως οὗτος ἐπὶ τῇ μικροπρεπείᾳ καὶ ἐπὶ ὑπολανθανούσῃ τινι καταφορᾷ κατὰ τοῦ κινήματος τῶν Γραικῶν. Εἶνε ὅμως ἀληθές, ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν καταδρομῶν οἱ Γραικοὶ ἀκαταπαύστως ἐξετέλουν πειρατείας, καὶ ἐπιπίπτοντες κατὰ τῶν τουρκικῶν καὶ αἰγυπτιακῶν πλοίων, ἐλαφυραγῶγουν καὶ τὰ ἐμπορεύματα Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν ὑπηκόων. Συνέβαινε πολλάκις πειραταὶ Ἕλληνες νὰ προσβάλλωσι τὰ συμμαχικὰ σκάφη, καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν λείαν νὰ πωλῶσιν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς λιμέσι. Παρεκτὸς τούτου, οἱ κάτοικοι τῶν Ἰονίων νήσων, Ἕλληνες καὶ αὐτοὶ, ἐβόηθον τὸν Ἱμπρατῆμν πασᾶν, καὶ διηνεκῶς παρεβιάζον τὸν ἀποκλεισμόν, τὸν κανονισθέντα ἀπὸ τοῦ καίρου τῆς ἐν Πύλῳ ναυ-

μαχίας. Οἱ Ἕλληνες καταδρομῆς δὲν ἐφείδοντο τῶν λαθρεμπορῶν τούτων· ἐν τούτοις αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ἀνῆκον εἰς τὴν Ἀγγλίαν! Ὁ Δε-Πιρύ καὶ ἅπαντα ἡ μοιραρχία αὐτοῦ ἐθεώρουν ὑπεύθυνον δι' ὅλας αὐτὰς τὰς ἰδιωτικὰς πράξεις τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, καὶ διὰ τραχείας καὶ ἐπιβλητικῆς πρὸς ταύτην συμπεριφορᾶς αὐτῶν ἔτι μᾶλλον ἐξηυτέλιζον αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, φύσει βέποντος εἰς ἀπειθείαν. Φανερόν, ὅτι δὲν ἐδύνάτο ὁ κόμης Ἐἰδεν νὰ συμπαθῇ τῷ Δε-Πιρύ, ὅστις πᾶσαν τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ περιώριζεν, οὕτως εἶπεν, εἰς καταδίωξιν τῶν Γραικῶν πειρατῶν, καὶ ὁ ἴδιος αὐτοπροσώπως παρώτρυνε τοὺς ἐν Σμύρνῃ ἐμπόρους πρὸς ἐπίδοσιν αἰτιάσεων κατ' αὐτῶν. Ἀδιστάκτως ἔγραψεν ὁ τελευταῖος πρὸς τὸν πρῶτον· «Δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ συνετίσῃ τις τὰ ἄγρια ταῦτα θηρία, τοὺς λεγομένους Κανδιότας, Γραικοὺς τε καὶ Τούρκους.» Πρὸς δὲ τὸν ἄγγλον ναύαρχον ἔγραψεν ἐπίσης· «Φοβοῦμαι, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι δέον νὰ πλάσωμεν τὴν Ἑλλάδα, διότι δὲν βλέπω ποῦ εἶναι αὕτη. Νόστιμον πρᾶγμα! Ἀναγκαζόμεθα νὰ πληρώνωμεν εἰς τοὺς γεννάδας τούτους νὰ μάχωνται ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ νὰ πληρώσωμεν προσέτι, νὰ μὴ διαπράττωσι πειρατείας εἰς τὴν θάλασσαν!» Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ ἰδίου πρὸς τὸν Ἐἰδεν πλεονάζουσι τοιούτων ἀκανθῶν. Δι' αὐτόν τὸν λόγον οἱ δύο ναύαρχοι οὕτε καὶ ἐπεσκέπτοντο ἀλλήλους. Ὅμως, παραδίδων τὸν στόλον εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ Ῥικάρδον, ὁ Ἐἰδεν ἀπεχωρίσθη φιλοφρόνως τοῦ Δε-Πιρύ, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ ὁ Κοδριγκτῶν ἐξεφράσθη πῶς, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀρίστου φίλου ἐλλείπει τὸ ὑπομονητικόν, τὸ πρὸ πάντων ἄλλων χαρακτηρίζον τὴν θαλασσίην ὑπηρεσίαν. Κατὰ τὰς ἐλευθεροστόμους ἐπιστολάς τοῦ κόμητος Πάνιν, ἀκολούθου τοῦ Καποδιστρίου, πρὸς τὸν Ἐἰδεν, περὶ τὰ τέλη τῆς ἐνδημίας τοῦ Δε-Πιρύ ἐν τῷ Ἀρχιπελάγει, αἱ ὥραιαι Ἑλληνίδες, πρὸ πάντων δὲ ἡ πριγκιπέσσα Κ*, κατάρθωσαν νὰ συμφιλιωθῇ ὁ Γάλλος ναύαρχος μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐθνους.

Περατοῦμεν τὸ ἄρθρον διὰ μιᾶς παρατηρήσεως τοῦ Ῥικατσέφ περὶ τῆς λιτότητος τῆς τότε Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἐν γένει ὁ ὑπομνηματογράφος περιφρονητικῶς πῶς ἀποφαίνεται περὶ αὐτῆς. Διηγούμενος λ.χ. τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ πρὸς τὸν διάσημον ναύαρχον Μισούλην, αὐτὸς λέγει· «Ἡ φρεγάτα αὐτοῦ, ἀγορασθεῖσα ἐν Ἀμερικῇ δι' ἐνὸς ἐκατομμυρίου φράγκων, ἐνδοθεν κοσμεῖται μὲν πολυτελῶς, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐν τῷ περιχρυσῷ θαλάμῳ τοῦ ναυάρχου, περιβεβλημένῳ διὰ πολυτίμων ξύλων, ἡ ἰδίᾳ ἐπικρατεῖ ἀκαθαρσία, οἷα καὶ ἀπανταχοῦ.» Πρὸ πάντων δὲ ἐπικράνθη ὁ ἄνθρωπος ἰδὼν πῆλινόν τι πινάκιον, κείμενον ἐντὸς ὥραιας βιβλιοθήκης, μεστὸν ἐλαίων.

Τὸ ἄρθρον τοῦ Νέου Καιροῦ λήγει εἰς πε-

ρίεργόν τινα διήγησιν τοῦ Ρικατσέφ περὶ ἑνὸς προγεύματος, οὗ μετέσχον καὶ οἱ τρεῖς ναύαρχοι, παρόντος καὶ τοῦ Ἱμπραήμ-πασᾶ, ὑπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ στρατηγικοῦ Μαιζὼν ἐν Πελοποννήσῳ. «Σοφός» τις ἐπρότεινε πρόποσιν ὑπὲρ τῆς στερεώσεως τῆς συμμαχίας τῶν τριῶν Δυνάμεων. Ὁ Ἱμπραήμης ἠθέλησε νὰ μάθῃ περὶ τίνος πρόκειται. Μαθὼν δὲ, εἶπεν ὅτι δὲν πίνει, καὶ ῥίψας τὸ ποτήριον χαμαὶ, ἐπεφώνησε· «Νὰ διαρραγῇ ἡ συμμαχία αὕτη, καθὼς τὸ κρύσταλλον τοῦτο, εἰς ὃ καὶ πέπεισμαι θαρραλέως.»

**

Συγγραφεὺς τοῦ διηγήματος, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς καταχωρίζομεν, εἶνε ὁ Sacher Masoch, ἔκκριτος καὶ γνωστότατος τῆς Αὐστρίας λογογράφος.

Ἡ ἀνάμειξις τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ὀλιβεράν ἐκείνην τῆς ἰστορίας σελίδα, ἣτις ἀφηγείται τὸ πῶς ἔσχε τέρας ἡ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας Παύλου τοῦ Α' βασιλεία, διελυσκάνθη ἀπὸ τινων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Michelet. Τὸ ἡμέτερον δὲ διήγημα δεικνύει πόσον πλησίον τῆς ἀληθείας ἦγαγε τὸν Sacher Masoch ἡ εὐθυκρισία αὐτοῦ. Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟΝ ΠΑΛΑΤΙΟΝ

Ἦτο ἡ νύξ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν εἶχε φθάσει εἰς τὴν Πετρούπολιν ἡ εἰδήσις τῆς εἰρήνης, ἣτις τῇ 7 φεβρουαρίου 1801 συνωμολογήθη ἐν Λυονεβίλ μεταξὺ τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας.

Τέσσαρες ὑπασπιστὰι τοῦ τζάρου Παύλου τοῦ Α' εὐρίσκοντο εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τῶν αὐτοκρατορικῶν δωμάτων τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ἀγίου Μιχαήλ, καθήμενοι παρὰ τὴν ἐστίαν, ἥς αἱ φλόγες ἔχονον τὴν λάμψιν των ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης θερμάστρας, καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ-συνδιελέγοντο.

— Ἐπιμένω εἰς τὸ νὰ πιστεύσω ὅτι μετ' οὐ πολὺ ὁλοσχερῶς θὰ τρελλαθῇ, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Ταταρίνωφ, ὁ πρεσβύτατος τῶν τεσσάρων, ἀνὴρ ἀθλητικὸν ἔχων τὸ ἀνάστημα καὶ χονδροειδῆ τοῦ προσώπου τὰ χαρακτηριστικά, μὲ ψυχρὸν βλέμμα, ὅπερ ὡς μάχαιρα εἰσέδυνεν εἰς τὴν καρδίαν.

— Ὅμιλεις περὶ τοῦ αὐτοκράτορος; διέκοψεν ἐρωτῶν καὶ οἶονεῖ δυσαρεστηθεὶς διὰ τοὺς λόγους τοῦ προλαλήσαντος νέου τις καὶ ὠραῖος ἀξιωματικὸς ὀνομαζόμενος Ἀργαμάκωφ.

— Ναί, περὶ αὐτοῦ, ἐξηκολούθησε χωρὶς ποσὺς νὰ συγκινηθῇ ὁ συνταγματάρχης προσθέτω δὲ μάλιστα ὅτι οἷόςδεποτε ἠθέλην ἶδει τὸ φέριμόν του κατὰ τὴν λῆψιν τοῦ ἀγγέλματος, θὰ συνεμερίζετο τὸ φρόνημά μου.

— Ὁ αὐτοκράτωρ τόσο δολερῶς ἠπατήθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, ὥστε δὲν εἶνε διόλου παράξε-νον νὰ αἰσθάνηται τινα χαρὰν βλέπων ὅτι ὁ ἀγγλικὸς λαὸς, λαὸς πραγματευτῶν, χάνει τὸν ἀριστόν του σύμμαχον, εἶπεν ὁ λοχαγὸς Δανιλέβσκη.

— Ἀς ἦνε, ἀπήντησεν ὡς συναινῶν ὁ Ταταρίνωφ· ἀλλ' ἕνας φρόνιμος ἄνθρωπος δὲν ἐκφρά-

ζει ποτὲ τὴν χαρὰν τοῦ χοροπηδῶν εἰς ἓν δωμάτιον ὡς παιδίον ἢ ὡς δαιμονισμένος· ὅταν δὲ μάλιστα ὁ φρόνιμος αὐτὸς ἄνθρωπος εἶνε μονάρχης, δὲν ἐναγκαλίζεται καὶ δὲν ἀσπάζεται τοὺς ὑπασπιστάς του διὰ νὰ δείξῃ τὴν χαρὰν του.

— Καὶ ἤρχισα ν' ἀμφιβάλλω ἂν ἦνε εἰς τὰ σωστά του, προσέθηκεν ὁ Τζιτζάκωφ, ὁ τέταρτος τῶν συνδιαλεγομένων. Ἐνεκαίνιασε τὴν βασιλείαν του καταστρέφων ὅτι εἶχε κάμει ἡ ἐνδοξὸς του μήτηρ Αἰκατερίνη ἡ Β' καὶ παλιννο-θῶν τὰ παλαιὰ ἔθιμα, μηδὲ τῶν ἐνδυμάτων ἐξαιρουμένων· ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν αὐτὰ. Ἡ μήτηρ του τὸν κακομετεχειρίσθη πολὺ· ἐκείνος ἐκδικούμενος ἠθέλησε νὰ ἐξαλείψῃ καὶ τὸ ἔσχατον ἔχνος τῶν ἔργων τῆς. Εἰς ἓν μόνον πράγμα ἦτο σύμφωνος πρὸς αὐτήν, τὸ κατὰ τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας μῖσος καὶ κατὰ τῶν διδασμάτων αὐτῆς· τώρα δὲ ἔξαφνα συμμαχεῖ μετ' ὁν Βοναπάρτην κατὰ τῆς Ἀγγλίας, τῆς παλαιᾶς συμμάχου του.

— Εἶνε βέβαιον τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Δανιλέβσκη.

— Πῶς ἄλλως λοιπὸν δύναται τις νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς ἐσπευσμένους ἐξοπλισμοὺς εἰς ὅλους τοὺς λιμένας τῆς Μαύρης Θαλάσσης; ἀπήντησεν ὁ συνταγματάρχης Ταταρίνωφ. Ἀλλως τε θὰ τὸν προλάβῃ ἡ Ἀγγλία.

— Νομίζετε ὅτι ἡ Ἀγγλία θὰ μᾶς προσβάλῃ; εἶπεν ὁ Ἀργαμάκωφ.

— Δὲν λέγω ἀκριβῶς τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ συνταγματάρχης ῥίπτων παράξενον βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ θὰ ἴδωμεν πολλὰ περίεργα πράγματα ἂν ζήσωμεν. Οἱ δυσαρεστημένοι δὲν εἶνε ὀλίγοι εἰς τὴν Ρωσίαν.

— Ἀληθεύει ὅτι εὐρίσκονται εἰς σχέσεις πρὸς τὴν ἀγγλικὴν πρεσβείαν;

— Δὲν εἶνε ἀπίθανον. Ἡ Ἀγγλία εὐρίσκεται μεμονωμένη ὡς ἐκ τῆς ἐπελθούσης εἰρήνης καὶ....

— Εἶνε πολλοὶ, οἵτινες συχνὰ ἔχουσιν ἐμπιστευτικὰς συνεντεύξεις μετὰ τὸν λόρδον Οὐάι-τουορθ, ὑπέλαβεν ὁ Δανιλέβσκη.

— Πιθανὸν καὶ τοῦτο, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. Μήπως ὁ τζάρος δὲν τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ παρακολουθήσωσι τὸ φέρετρον εἰς τὴν γελόαν ἐκείνην κομωδίαν τῆς εἰς τὴν ἀκρόπολιν μετακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ Πέτρου τοῦ Γ';

— Ἀλλόκοτος δικαιοσύνη, ἀνέκραξεν ὁ Ἀργαμάκωφ λησμονῶν ἑαυτόν· οἱ δολοφόνου νὰ κηδεύωσι τὸ θῦμα!

— Ἰδέα τρελοῦ ἀνθρώπου, ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης. Ἀλλὰ πῶς σὰς φαίνεται καὶ ἡ ἄλλη ἀλλόκοτος ἰδέα του τοῦ νὰ ἐνδύσῃ ὡς ἀρλεκίνους ὅλας τὰς γεφύρας, ὅλα τὰ φυλακτεῖα καὶ τὰς πύλας ὅλων τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων τῆς Ρωσίας; Καὶ τὸ νέον παλάτιον, τὸ ὁποῖον

ἔκτισεν, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει γωνία, ὅπου νὰ μὴ ἔχῃ τὰ ἀρκτικά Π. Α' μὲ τὸ στέμμα; Ἀγγλος τις ἠθέλησε νὰ μετρήσῃ ποσάκις ὑπάρχουν τὰ γράμματα ταῦτα καὶ ἐμέτρησεν ἕως ὀκτὼ χιλιάδας, ἐκεῖ δὲ ἠναγκάσθη νὰ σταματήσῃ. Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦσιν αἱ ἀνοησίαι αὗται, ἔχομεν καὶ τὰς παλινωδίας. Πότε τύραννος καὶ πότε ἐλευθεριάζων, πότε ἀγαθὸς καὶ πότε σκληρὸς. Εἶνε τρελλὸς, σὰς λέγω, καὶ ἐπεθύμουν ὅλοι νὰ συνεμερίζοντο τὴν ἰδέαν μου.

— Καὶ ἂν ἦνε τρελλὸς τί θὰ κάμωμεν; ἠρώτησεν ὁ Ἀργαμάκωφ.

— Θὰ σκεφθῶμεν ὅτι δὲν πρέπει αἱ τύχαι τοῦ μεγίστου τῆς Εὐρώπης κράτους νὰ ἦνε ἐμπιστευμένοι εἰς τρελλὰς χεῖρας.

— Συνταγματάρχα, αἱ ἰδέαι σας εἶνε ἐπικίνδυνου.

— Εἶνε ἐπικίνδυνου ἂν ἦσθε σεις προδότης, Ἀργαμάκωφ.

— Πιστεύω ὅτι ἡ ἐπικλήσις αὕτη ἀρμόζει εἰς σὰς μᾶλλον.

— Νεανία! ἀνέκραξεν ὁ Ταταρίνωφ ἀποτόμως ἐγειρόμενος.

— Δὲν ἀποσύρω τὸν λόγον μου, εἶπεν ὁ Ἀργαμάκωφ ψυχρῶς καὶ μετὰ σταθερότητος.

— Τί νὰ ἀποσύρῃς, παλληκαῖά μου; ἠρώτησε τότε διὰ φωνῆς τραχείας ἀνὴρ, ὅστις συνάμα ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὦμον τὸν Ἀργαμάκωφ.

Πεφοβισμένοι ἠγέρθησαν οἱ καθήμενοι καὶ ἔλαβον στάσιν στρατιωτικὴν ἐνώπιον τοῦ εἰσελθόντος. Ἐφαίνοντο δὲ προφανῶς τεταραγμένοι.

Ὁ τζάρος Παῦλος εἶχεν ἐμφανισθῇ ἀπροσδοκῆτως ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ μετὰ δυσπιστίας παρατηρῶν αὐτοὺς διαδοχικῶς,

— Λοιπὸν; τί τρέχει; ἀπαντήσατε.

— Ἀπλὴ φιλονεικία, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ Ἀργαμάκωφ, ταχέως συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν, πολὺ ἀσήμαντος ἢ ὥστε νὰ ἐνδιαφέρῃ....

— Φιλονεικία περὶ τίνος; θέλω νὰ τὸ μάθω, ὑπέλαβε μετὰ τινος τραχύτητος ὁ Παῦλος.

— Περὶ τῆς καλλονῆς τῶν γυναικῶν, ἀπήντησεν ὁ Ἀργαμάκωφ.

Οἱ ἄλλοι ἀνέπνευσαν.

— Ἐτζί; Καὶ νομίζεις ὅτι αὐτὸ δὲν μ' ἐνδιαφέρει; εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ εὐθέως εὐθυμήσας. Δὲν εἶμαι τόσο γέρον, ὅσον νομίζεις. Λοιπὸν ἐπρόκειτο περὶ ὠραίας τινὸς γυναικὸς;

— Περὶ τεσσάρων, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ νεαρὸς ὑπασπιστὴς θαρρήσας διὰ τὴν εὐθυμίαν τοῦ Παύλου.

— Τεσσάρων! Καὶ σὲ ἀγαποῦν καὶ αἱ τέσσαρες;

— Μὲ συγχωρεῖτε, Μεγαλειότατε, ἐπρόκειτο μόνον περὶ τοῦ ποῖα εἶνε ἡ ὠραιότατη γυνὴ τῆς Πετροπόλεως. Ὁ συνταγματάρχης Ταταρίνωφ διετείνετο ὅτι ἡ ὠραιότατη εἶνε ἡ κόμησσα Πάλεν.

— Ἐγὼ ὑπερασπιζόμεν τὴν καλλονὴν τῆς δεσποινίδος Ὀκολένσκη, εἶπεν ὁ Δανιλέβσκη.

— Καὶ ἐγὼ τὴν τῆς Αἰκατερίνης Σαούλωφ, τῆς γυναικὸς τοῦ ἐμπόρου, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ ὁ Τζιτζάκωφ.

— Καὶ σύ; ἠρώτησεν ὁ αὐτοκράτωρ τὸν Ἀργαμάκωφ.

— Ὅμνῶ ὅτι ἡ περιγίπεςσα Ἀζίνια Βαρνίτζκοι εἶνε ἄγγελος καὶ ποτὲ δὲν θὰ ἐπιτρέψω....

— ὦ! ὦ! ἐξημμένη κεφαλὴ, εἶπεν ὁ Παῦλος καταπραυνόμενος. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ τέσσαρες σας ἔχετε τέσσαρας διαφορετικὰς γνώμας, πρέπει νὰ κρίνῃ ἕνας πέμπτος. Ἐκ τῶν τεσσάρων καλλονῶν γνωρίζω τὰς δύο· ἡ περιγίπεςσα ὁμῶς καὶ ἡ σύζυγος τοῦ καλοῦ ἐμπόρου μου εἶνε ἄγνωστοι. Νὰ ἐτοιμασθοῦν ἀμέσως τέσσαρα ἔλκηθρα, τέσσαρες δὲ κοζάκοι νὰ ὑπάγουν νὰ φέρουν τὰς ὑποψηφίους ὅσον τάχιστα διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ ἀποφασίσω.

— Μεγαλειότατε, ἐτόλμησε νὰ παρατηρήσῃ ὁ Ταταρίνωφ, ὅστις ἦτο ὁ ἀρχαιότατος ὑπασπιστής, εἶνε μεσάνυκτα περασμένα καὶ αἱ κυρίαὶ αὗται πολὺ πιθανὸν νὰ ἦνε εἰς τὴν κλίνην.

— Ἀς σηκωθῶν, διέταξεν ὁ Παῦλος· τὸ θέλω, καὶ αὐτὸ ἀρκεῖ.

Ὁ αὐτοκράτωρ κατέλιπε τὸν ἀντιθάλαμον καὶ ὁ Ἀργαμάκωφ ἔτρεξε διὰ νὰ παραγγείλῃ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγή.

— Εἶνε τρελλὸς ἢ ὄχι; εἶπε σιγὰ σιγὰ ὁ συνταγματάρχης.

Ὁ Δανιλέβσκη ἤγειρε τοὺς ὤμους του, ὁ δὲ Τζιτζάκωφ θέσας τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων τοὺς παρώτρυνε νὰ μὴ εἴπουν τι ἀπρεπές.

Τὰ ἔλκηθρα ἐπανέκαμψαν ἐν τάχει καὶ μετὰ τινος στιγμῆς τέσσαρες γυναῖκες ὠχραὶ καὶ τρέμουσαι εὐρίσκοντο εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, περιμένουσαι νὰ ἴδωσι τί δυστύχημα τὰς ἐπαπείλει.

Ὁ Παῦλος ἐξῆλθε ταχέως ἐκ τῶν δωμάτων του, ἔχαιρέτισε διὰ τῆς χειρὸς τὰς τέσσαρας γυναῖκας, αἵτινες ἐκλινον ἕως ἐδάφους τὴν κεφαλὴν, καὶ παρατήρησεν αὐτὰς μὲ βλέμμα ταχὺ καὶ διαπεραστικόν.

— Ἐλεος, πατερούλη μου, ἀνέκραξεν ἡ σύζυγος τοῦ ἐμπόρου γονυπετοῦσα, εἶμαι ἀθῶα.

Ὁ Παῦλος ἐξερράγη εἰς γέλωτας.—Σήκω, γυναῖκά μου, τῇ λέγει· μὴ φοβεῖσθε, κυρία. Εἶχα ἐπιφορτισθῇ νὰ θέσω τέρας εἰς μίαν φιλονεικίαν τῶν ὑπασπιστῶν μου. Πρόκειται νὰ κρίνω ποῖα ἐξ ὑμῶν εἶνε ἡ ὠραιότατη· ἀφαιρέσατε τὰς καλύπτρας σας καὶ τοὺς ἐπενδύτας σας.

Βοηθούμεναι ὑπὸ τῶν λατρευτῶν των αἱ νεαραὶ γυναῖκες ἀπηλλάγησαν ταχέως τῶν γουναικῶν των καὶ ὁ αὐτοκράτωρ διὰ μέσου τοῦ ὀμματοῦαλίου του ἤρχισε νὰ τὰς ἐξετάζῃ. Ἡ ἐκλογὴ ἦτο δίσκολος, διότι ἀληθῶς ἦσαν ὠραιό-

ταται καὶ αἱ τέσσαρες. Ἡ κόμησσα Πάλαν εἶχε πολλὴν μεγαλοπρέπειαν, τὸ δὲ πρόσωπόν της ἦτο κατὰ τὴν ἀριστερίαν τῶν χαρακτήρων ὁμοιον πρὸς πρόσωπον ἑλληνικοῦ ἀγάλματος· οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν ὠραῖοι, ἄφθονος δὲ κατεχύνετο ἡ ἐβενώδης κόμη της. Ἡ δεσποινὶς Ὀκολένσκη ἦτο κομψή, λιγερὴ καὶ λεπτοφυής. Ἡ κυρία Σαού-λωφ ξανθὴ καὶ εὐσαρκος καὶ ἡ πριγκιπέσσα ἰσχυρότερη καὶ μικροκαμωμένη, χαριτωμένη καὶ εὐφυής. Ἐπὶ πολὺ ἐξήταξεν ὁ τζάρος καὶ τέλος ἐκλινεν ὑπὲρ τῆς πριγκιπέσσης Βερνίτζκοι.

— Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, κυρία, εἶπε· καλὴν νύκτα. Στρεφόμενος δὲ πρὸς τὸν Ἀργαμάκωφ· σὺ, παιδί μου, εἶπεν, ἔχεις τὸ καλλίτερον γούστο.

Ἐπειτα δὲ ἀπῆλθε.

— Νόστιμη ἱστορία, εἶπεν ὁ Ἀργαμάκωφ, μόλις ἔφυνεν ὁ τζάρος.

— Δὲν ἔχω δίκαιον; ὑπέλαβεν ὁ συνταγματάρχης. Εἴτε τύραννος εἶνε εἴτε τρελλός, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα· δὲν πρέπει τὸ κράτος νὰ μείνῃ ἐμπιστευμένον εἰς αὐτόν.

— Συνταγματάρχα, θὰ χάσῃς τὸ κεφάλι σου.

— Ὁ Ταταρίνωφ ἐμειδίασεν οἷον οἰκτεῖρων τὸν Ἀργαμάκωφ.

— Ὁ Ἀργαμάκωφ καὶ ἡ πριγκιπέσσα Ἀξίνια, ὧν ἀπὸ ἐνὸς περιπόου αἰῶνος ἐσυγγένευον αἱ οἰκογένειαι, ἔζων ὡς ἂν ἦσαν μεμνηστυμένοι.

— Ὅτε ὁ νεαρός ἀξιωματικὸς ἐπορεύθη εἰς τὴν Πετρούπολιν εἶχε γεῖναι δεκτὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πρίγκηπος ὡς τέκνον τῆς οἰκογενείας. Εἶχεν ἴδῃ μεγαλύνουσαν τὴν Ἀξίνιαν, τὴν ἡγάπα καὶ ἡγάπατο ὑπ' αὐτῆς. Δὲν εἶχε μὲν ἐπισήμως ζητήσει τὴν χεῖρά της, ἀλλ' οἱ γονεῖς ἔβλεπον μὲ εὐχαρίστησιν ὅτι ἡρέσκετο παρὰ τῇ θυγατρὶ τῶν ὁ εὐνοούμενος τοῦ τζάρου καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρεκώλυον τὴν μετὰ αὐτῶν καὶ τοῦ Ἀργαμάκωφ σχέσιν. Οὗτος παρετήρησεν ὅτι ἡ νυκτερινὴ ἐκείνη σκηνὴ εἶχε δυσχερῆσαι τὴν Ἀξίνιαν καὶ ὅτι ἀφ' ἐτέρου ἡ καλλονὴ αὐτῆς εἶχε κάμει ἐντύπωσιν εἰς τὸν τζάρον, πρᾶγμα ὅπερ πολὺ ἀπήρεσκεν εἰς τὸν νεαρὸν ὑπασπιστήν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ὅσον τὸ δυνατόν ἐνωρίτερον, ἐπορεύθη ὁ Ἀργαμάκωφ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νέας. Ἐκάλητο αὕτη ἐπὶ μαλακῶν προσκεφάλων, μὲ ἀπλότητα ἐνδεδυμένη τζαραφάνιον ἐξ ἀνατολικοῦ ὑφάσματος, καὶ ἐξέπλεκε μετὰ ξανὰ διὰ τὸ κέντημά της. Συνωφρυνόθη ὀλίγον ἄμα εἶδεν εἰσερχόμενον τὸν ἀξιωματικὸν καὶ χωρὶς νὰ προσίδῃ αὐτὸν τῷ εἶπεν·

— Εἰς σὰς λοιπὸν χρεωστῶ τὴν χαρίεσσαν αὐτὴν σκηνήν. Ἀλλὰ θὰ μοὶ τὴν πληρώσῃτε. Θὰ ἔμαι ἀσπλαγχνος εἰς τὸ μέλλον.

— Ἀλλὰ, φιλότατη Ἀξίνια, παρετήρησεν ἐν ταπεινοφροσύνῃ ὁ ὑπασπιστής, ἦτο ἀνάγκη νὰ γείνῃ ὅ,τι ἔγεινε διὰ νὰ σωθῶμεν ὅλοι. Οὐδὲν λῶς δ' ἐπίστευον ὅτι τὸ στρατήγημά μου θὰ εἶχε τοιαύτην ἐκβάσιν.

Ἡ πριγκιπέσσα ἔκρινε καλὸν νὰ μὴ ζητήσει τὴν διαλεύκανσιν τῶν λόγων τούτων.

— Παρετήρησατε, ἡρώτησε, τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμα εἰς τὸν τζάρον;

— Ναί.

— Ἐ λοιπόν; ἂν καὶ εἰς ἐμὲ ἡρέσκεν ὁ τζάρος τὸ ἥμισυ ἀφ' ὅ,τι ἐγὼ ἀρέσκω εἰς αὐτόν;

— Ἀξίνια! ἐψιθύρισε παρκαλητικῶς ὁ τλαλίπωρος νέος.

— Ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ σεῖς θὰ ἦσθε ὁ αἴτιος, ἀπήντησεν ἡ κόρη περιπαίζουσα τὸν Ἀργαμάκωφ. Τώρα δὲ πολὺ σὰς παρκαλῶ νὰ μὲ ἀφήσῃτε μόνην.

— Δὲν φεύγω πρὶν ἢ μὲ συγχωρήσῃς, ἐκέτευσεν ὁ ἀξιωματικὸς.

— Τότε θ' ἀναγκασθῇτε διὰ πολλὸν καιρὸν νὰ μείνῃτε εἰς αὐτὸ τὸ δωμάτιον, εἶπεν εἰρωνικῶς γελῶσα ἡ πριγκιπέσσα. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἡγέρθη καὶ ἀνεχώρησεν ἀποτόμως εἰς ἄλλο δωμάτιον.

Ὁ δυστυχὴς Ἀργαμάκωφ ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῇ, ἐν ᾧ ἡ Ἀξίνια ἐγέλα μετὰ τῆς τροφῆς της διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀστεϊότητός της. Δὲν προέβλεπε πόσον ὀλίγον ἀπεῖχε τῆς ἀληθείας ἡ ἀστεϊότης.

Μόλις ὁ μνηστήρ εἶχε καταλείψει τὸν οἶκόν της, ἔστειλεν ἡ θεὰ της ἡ κόμησσα Βαστούτζερ τὸ ἑλληθρόν της ἵνα τὴν παραλάβῃ. Μικρὸν δὲ γράμματιον τὴν προσεκάλει νὰ προστοιμασθῇ ὅσον τάχιστα.

Ὅτε ἡ πριγκιπέσσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν σινικὸς διασκευασμένον κοιτωνίσκον τῆς θείας της, αὕτη τὴν ἐνηγκαλίσθη μετ' ἀσυνήθους συγκινήσεως καὶ τρυφερότητος. Μετ' οὗ πολὺ ἐπὶ τυχαίᾳ τινι προφάσει ἐξῆλθε τοῦ κοιτωνίσκου ἡ κόμησσα καὶ ἀντ' αὐτῆς παρουσιάσθη. . . . ὁ αὐτοκράτωρ.

Ἡ Ἀξίνια ἠθέλησεν ἀμέσως νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Παῦλος λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν ἐκράτησε.

— Παρακαλῶ, λέγει, νὰ μ' ἀκούσῃτε, πριγκιπέσσα. Δὲν δύνασθε νὰ ἀρνηθῇτε εἰς ἐμὲ, ὅ,τι θὰ παρείχατε εἰς τὸν ἔσχατον τῶν ὑπηκόων μου.

Ὁδῆγησε τὴν κόρην πεφοβισμένην νὰ καθῇ ἐπὶ ἐνὸς σοφᾶ, αὐτὸς δὲ λαβὼν ἀνάκλιντρον ἐκάθησεν ἀπέναντί της εἰς ἀπόστασιν ἐμφαίνουσαν πολλὴν τὴν πρὸς τὴν κόρην εὐλάβειαν.

— Πριγκιπέσσα, ἐπανέλαβε μετὰ σοβαρότητος σχεδὸν ὀδυνηρᾶς, δὲν θὰ ἦσθε γυνὴ ἂν δὲν ἠθέλατε παρατηρήσει τὴν ἐντύπωσιν, ἣν προῦξένῃσιν εἰς ἐμὲ ἡ νυκτερινὴ ἐκείνη ἐμφάνισίς σας. Ἡ θεὰ Πρόνοια σὰς ἔπεμψε πρὸς με. Σὰς ἀγαπῶ, πριγκιπέσσα. Ἐστὲ ἀγαθὴ, ἐλεήσατέ με καὶ εἰπατέ μοι μόνον ὅτι δὲν μὲ μισεῖτε.

Ἡ Ἀξίνια εἶχε προσῆλωμένους πρὸς τὴν γῆν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐδεμίαν λέξιν ἀνέβαινεν ἐπὶ τῶν χειλέων της.

— Μὴ νομίσῃτε, ἐξηκολούθησεν ὁ τζάρος, ὅτι ζητῶ τι παρ' ὑμῶν, τὸ ὁποῖον νὰ ἤθελε προσβάλλῃ τὴν τιμὴν σας. Ὡ! θέλω μόνον ν' ἀγαπηθῶ παρ' ὑμῶν καὶ τοῦτο ἔσται ἡ εὐτυχία μου! Οὐδεὶς ἔως τὴν ἡγάρῃσεν, οὔτε αὐτὴ ἡ μήτηρ μου· ἴσως μάλιστα παντὸς ἄλλου ὀλιγώτερον μὲ ἡγάπησεν αὕτη. Μὲ μετεχειρίσθη πάντοτε μὲ δυσπιστίαν, πλέον ἔτι, μὲ ἀντιπάθειαν. Ἐν ᾧ κατέκλεπτον τὸ κράτος οἱ εὐνοούμενοί της, ἐγὼ καὶ ἡ σύζυγός μου εὐρισκόμεθα πολλάκις εἰς παντελὴ ἀνέχειαν. Ἡ μήτηρ μου μοὶ ἀφῆρπασε τὰ τέκνα μου εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησίν μου καὶ τὰ ἀνέθρεψε παρ' αὐτῇ εἰς τροπὸν, ὥστε ἐγένοντο ταῦτα ξένα πρὸς ἐμὲ καὶ ποτὲ δὲ ἐγνώρισα τὴν ἀγάπην των. Ὡς πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃτε νὰ μὴ κάμω πολὺν λόγον· δὲν ἔχει καρδίαν τὸ ὠραῖον αὐτὸ μάρμαρον. Τὰ τέκνα μου εὐρίσκονται εἰς κρυψίαν μὲ τοὺς ἐχθροὺς μου συνεννόησιν, ἀπὸ τοῦδε δὲ τείνει τὴν δεξιάν πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν μου στέμμα ὁ μέγας δούξ διάδοχος. Εἶμαι μόνος, χωρὶς φίλους, χωρὶς ἔρωτα. Ὡ! εἰπέ μοι ὅτι μ' ἐλεῆς.

— Θὰ ἦτο, ἀπήντησε τότε ἡ Ἀξίνια, πολλὴ δι' ἐμὲ τόλμη νὰ αἰσθανθῶ δι' ὑμᾶς, Μεγαλειότατε, τοιοῦτον αἶσθημα, καὶ σεῖς πάλιν δὲν θὰ ἠρκαῖσθε εἰς τοῦτο τὸ αἶσθημα.

— Λοιπὸν ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς βλέπω ἐνίοτε. Θὰ σὰς συγκινήσῃ ἴσως ἡ ἐγκατάλειψίς μου καὶ τὸ εὐγενὲς αἶσθημα, ὅπερ πρὸς ὑμᾶς τρέφω.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ Ἀξίνια ἐγειρομένη, δὲν δύναμαι ἐπὶ πλέον νὰ σὰς ἀκούσω.

— Μὲ ἀποθεῖτε; ἐψιθύρισε ὁ Παῦλος, ἐγειρόμενος καὶ αὐτὸς, τρέμων ὄλος καὶ μὲ φοβερὸν τὸ μέτωπον.

— Θὰ σὰς ἱκετεύσω νὰ λησμονήσετε πτωχὴν κόρην, ἥτις ἔχει ἤδη ὑποσχεθῇ τὴν χεῖρά της.

— Ἀγαπᾶτε ἄλλον;

— Ναί.

— Καὶ ποῖος εἶνε ὁ εὐτυχὴς αὐτός;

— Διὰ νὰ τὸν καταστήσῃτε ἐκποδόν;

— Τόσον χαμερπὴ καὶ σκληρὸν μὲ ὑπολαμβάνετε; Καλὰ λοιπὸν, δὲν ἐρωτῶ τίποτε πλέον, ἀφήσατέ με νὰ ἐλπίζω.

— Εἰς πάντας ἐπιτρέπεται ἡ ἐλπὶς, ἀπήντησε κομψῶς καὶ μειδιῶσα ἡ πριγκιπέσσα.

— Δὲν μὲ μισεῖτε λοιπὸν, ὑπέλαβεν ὁ Παῦλος λαμβάνων τὴν χεῖρά της.

— Εἶνε καθῆκον ν' ἀγαπᾶ τις τὸν αὐτοκράτορα.

— Καὶ σὰς εἶνε εὐκολον τὸ καθῆκον τοῦτο;

— Θέλετε, Μεγαλειότατε, ν' ἀγαπηθῇτε δι' ὑμᾶς αὐτούς. Λησμονήσατε λοιπὸν τὴν θέσιν σας καὶ μὴ ἐπιβάλλεσθε. Διὰ νὰ ἀπαντήσω δόσατέ μοι καιρὸν νὰ συνέλθω καὶ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὴν ζάλην, εἰς ἣν μὲ βυθίζει τὸ μεγαλεῖός σας.

Ὅταν θέλῃ τις νὰ ὑποτάξῃ μίαν καρδίαν δὲν πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ τὴν ἐκβιάσῃ.

— Εὐχαριστῶ, πριγκιπέσσα, εἶπεν ὁ τζάρος, τρυφερῶς ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα τῆς κόρης. Σὰς ὑπόσχομαι νὰ ἔχω ὑπομονὴν, ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἐξ ὑμῶν ἴσως ἐξαρθᾶται νέα ἐποχὴ διὰ τὴν Ῥωσίαν, βεβαίως δὲ δι' ἐμὲ ἡ εὐτυχία ἢ ἡ δυστυχία τοῦ βίου μου.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐχαιρέτισε κλίνας τὴν κεφαλὴν, ἡ δὲ πριγκιπέσσα βιαίως ἐξῆλθε τοῦ κοιτωνίσκου.

Ἐπὶ δύο ἡμέρας ὁ Ἀργαμάκωφ δὲν εἶχε φανῇ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Βερνίτζκοι. Τὴν τρίτην ἡμέραν παρουσιάσθη τεταραγμένος καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἐξήτησε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Ἀξίνιαν. Αὕτη τὸν ἔκαμε νὰ περιμείνῃ ὀλίγον καὶ ἔπειτα τῷ ἐπέτρεψε νὰ εἰσέλθῃ παρ' αὐτῇ. Μετ' αὐτῆς εὐρίσκετο ὁ πατὴρ της.

— Ἡλιπίζα νὰ εὐρὼ τὴν Ἀξίνιαν μόνην, εἶπεν ὁ Ἀργαμάκωφ.

— Δὲν ἔχω, κύριε, μυστικὰ διὰ τὸν πατέρα μου, ἀπήντησεν ἡ πριγκιπέσσα ἀπαθῶς καθαρίζουσα πορτοκάλιον.

— Τότε λοιπὸν νὰ ὁμιλήσω ἐλευθέρως;

— Βέβαια.

— Λοιπὸν! Γνωρίζω τὸ αἶτιον τῆς ψυχρότητός σας, πριγκιπέσσα.

— Ἀλήθεια; ἀπήντησεν αὕτη μετ' εἰρωνείας.

— Γνωρίζω ἐπίσης πρὸς ποῖον ὁμιλήσατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς θείας σας.

— Ὅλα λοιπὸν τὰ ἡξεύρετε, κύριε!

— Εἴχετε συνέντευξιν.

— Μὲ συγχωρεῖτε!

— Συνδιάλεξιν, ἂν θέλετε, μὲ . . .

— Μὲ τὸν αὐτοκράτορα, ἐξηκολούθησεν ἀταράχως ἡ Ἀξίνια.

— Δὲν τὸ ἀρνεῖσθε, λοιπὸν;

— Μὴ ταράττεσθε, τῷ εἶπεν ἡ πριγκιπέσσα ἐπιτακτικῶς.

— Εἶνε ἐπικίνδυνον τὸ παρ' ἐμὸν παῖζετε. Ὁ τζάρος σὰς ἀγαπᾷ καὶ ἡξεύρω ὅτι σὰς ἐξέφρασε τὸν ἔρωτά του.

— Ἡξεύρετε καὶ τί τῷ ἀπήντησα;

— Φοβοῦμαι . . . ὅτι . . .

— Μὲ προσβάλετε δευτέραν ταύτην φορὰν καὶ σὰς διατάττω νὰ ἐξέλθῃτε.

— Ἀλλὰ, Ἀξίνια. . .

— Ἡκούσατε τί εἶπα;

Τὸν παρετήρησεν ἀσκαρδαμυκτεῖ, ἐκείνος δὲ χαιρέτισας ἐξῆλθεν. Ἀλλ' ἄμα ἐφθασεν εἰς τὴν θύραν ἐστάθη καὶ ἐψιθύρισε μὲ φωνὴν, ἣν κατέπνιγεν ἡ ὀργή.

— Ὑπακούω καὶ δὲν θὰ ἐπανέλθω παρὰ μόνον ὅταν θὰ λάβῃτε τὴν ἀνάγκην μου.

— Δὲν θὰ λάβω ποτὲ τὴν ἀνάγκην σας.

— Τί ἔχετε λοιπὸν οἱ δύο σας, ἡρώτησεν ὁ

πρίγκηψ, όταν ἐξῆλθεν ὁ ἀξιωματικός, οὐτινος ἤχουν θορυβωδῶς οἱ πτερινιστῆρες. Ἐλπίζω ὅτι ὅσα λέγει δὲν εἶνε σωστά. Εἶδες ἀληθῶς τὸν αὐτοκράτορα;

— Τῷ ὠμίλῃσιν. Μὲ κατέλαβεν αἰφνιδίως καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸν ἀποφύγω.

— Καὶ σοὶ ὠμολόγησεν ὅτι σὲ ἀγαπᾷ;

— Ναί, ἀλλὰ δὲν εὔρε καλὴν ὑποδοχήν.

— Τότε, πρὸς τί ἡ σκηνὴ αὕτη μὲ τὸν Ἀργαμάκωφ;

— Διότι μοὶ ἀρέσκει νὰ τὸν βασιανίζω, ἀπῆντησεν ἡ κόρη θορυβωδῶς γελῶσα. Οὐδέποτε διανοήθη νὰ ἀγαπήσῃ τὸν αὐτοκράτορα.

Ὁ πρίγκηψ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ὁ Παῦλος εἶνε τύραννος δυνάμενος νὰ ἐκβιάσῃ τὴν εὐνοϊάν σου. Ἐσο φρόνιμος, ἐπὶ τινα χρόνον τοῦλάχιστον, διότι μετ' ὀλίγον τὰ πάντα θὰ μεταβληθῶσι.

— Τί τρέχει λοιπὸν, ἠρώτησεν ἡ πριγκιπέσσα, ἥς εἶχε κεντηθῇ ἡ περιέργειά. Τί θὰ μεταβληθῇ;

— Ὁ Ἀργαμάκωφ, ἀπῆντησεν ὁ πατὴρ κατασπαζόμενος τὴν θυγατέρα του ἐπὶ τοῦ μετώπου. Πρέπει νὰ συμφιλιωθῇ μετ' αὐτοῦ διότι εἶνε ἀνάγκη, τώρα μάλιστα ὑπὲρ ποτε. Εἶνε ἀναπόφευκτον νὰ μᾶς τὸν κρατήσῃ, καὶ μετὰ ἕνα μῆνα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ ἦσιν σύζυγός του.

— Ἀλλὰ διὰ τί ὅλα αὐτά; κατὶ μοῦ κρύπτεις.

— Δὲν βαρύνεσαι, φιλάττη; ἔσο ἡσυχος, μὴ παίζῃς ὅμως μὲ τὰς τίγρεις καὶ μὲ τοὺς λέοντας ὡς νὰ ἦσαν ἀρνία. Ἀκούς; πρέπει νὰ συμφιλιωθῇς μὲ τὸν Ἀργαμάκωφ.

Τρικυμιώδη τινὰ ἐσπέραν, ὁ συνταγματάρχης Ταταρίνωφ, τυλιγμένος ἐντὸς μεγάλου μανδύου σκοτεινοῦ χρώματος, ἐξῆρχετο τῆς οἰκίας τοῦ παρατηρῶν κύκλῳ μετὰ προσοχῆς. Ἰδὼν δὲ ὅτι οὐδὲν ὑποπτον ἐφαίνετο πέριξ, κατήλθε ταχέως τὴν ὁδὸν καὶ ἔστη πρὸς τοῦ μεγάρου τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας ἵνα βεβαιωθῇ διὰ τελευταίαν φορὰν ἂν κανεὶς δὲν τὸν ἠκολούθει.

Ἡκούσθη συριγμός.

Ὁ συνταγματάρχης ἐκάλυψε μὲ τὸν μανδύαν τοῦ τὸ πρόσωπον καὶ εἶδεν ἄνδρα μετημφισμένον ὡς αὐτὸν διερχόμενον τὴν ὁδὸν καὶ κάμνοντα πρὸς αὐτὸν σημείον.

— Συνταγματάρχα, τῷ λέγει ὁ ἄγνωστος ἄμα τὸν ἐπλησίασε, βεβαίως δὲν πηγαίνεις εἰς ἐρωτικὴν συνέντευξιν.

— Καὶ τί σ' ἐνδιαφέρει τοῦτο, Ἀργαμάκωφ;

— Ἐπεθύμουν νὰ ὑπάγω καὶ ἐγώ, ὅπου ὑπάγετε.

— Ποῦ;

— Εἰς τοῦ λόρδου Οὐάιτουορθ, ἔνθα συνέρχονται οἱ συνωμῶται.

— Ἡξέυρεις περισσότερά μου.

— Μὴ δυσπιστεῖτε, συνταγματάρχα, εἶπεν ὁ Ἀργαμάκωφ. Γνωρίζετε πόσον ἐγκαρδίως ἠγάπων τὸν τζάρον... πόσον ἐγκαρδίως τὸν μισῶ τώρα. Μοὶ ἐκλεψεν ὅ,τι πολυτιμότερον εἶχον ἐν τῷ κόσμῳ.

— Ἀληθεύει λοιπὸν ὅτι ἡ πριγκιπέσσα...

— Ναί... ἀλλ' ἀφήσωμεν αὐτὰ, εἶπεν ὑποτρέμων ὁ ἀξιωματικός. Θὰ ἐκδικηθῶ καὶ αὐτήν. Εἶμαι ἰδικός σας.

— Ἔστω, σὲ πιστεύω ἀκολουθεῖ με.

Οἱ δύο ἀξιωματικοὶ ἀνέβησαν εἰς τὴν πρεσβείαν, εἶπον τὸ σύνθημα εἰς ἕνα ὑπηρετὴν περιμένοντα εἰς τὴν ἄνω εἰσοδὸν καὶ εἰσῆλθον εἰς μικρὰν αἴθυσαν, ἔνθα ζωηρῶς συνεζήτησαν τριάκοντα περίπου ἄνθρωποι. Ἐθαύμασεν ὁ Ἀργαμάκωφ ἰδὼν μετὰ τῶν ἐκεῖ συννηροισμένων μεγιστάνων ἐκ τῶν τῆς ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου. Ὁ κόμης Πάλεν, διοικητὴς τῆς Πετρούπολεως καὶ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν ταχυδρομείων, οἱ στρατηγοὶ Βένινξεν καὶ Ὁθάρωφ, οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Σούβωφ, ὁ πρίγκηψ Βερνίτζκοι, ὁ ὑπασπιστὴς Τζιτζάκωφ ἦσαν ἐκεῖ.

— Ἐξοχώτατε, σὰς φέρω ἐν νέον μέλος τῆς Ἑταιρίας μας, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης.

Ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ἐχαίρεισε τὸν Ἀργαμάκωφ. Εἵχομεν, τῷ εἶπε, πολλὰς ἐλπίδας εἰς σὰς μᾶς εἶνε ἀπαραίτητος ἡ συνδρομή σας. Ἡλπίζομεν ὅτι διὰ μαγικῆς κλωστῆς θὰ σὰς ὠδήγει ἐδῶ ὡραία τις χεῖρ, ἀλλ' ἤλθετε μόνος καλῶς ἤλθετε.

— Ἡ κλωστή ἐκόπη, ἐξοχώτατε, ἀπῆντησεν ὁ Ἀργαμάκωφ.

— Ἐλπίζω ὅτι ὄχι διὰ πάντοτε, ὑπέλαβεν ὁ πρίγκηψ Βερνίτζκοι, θέτων φιλικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὅμου τοῦ νεαροῦ ἀξιωματικοῦ.

— Λοιπὸν, εἰς ἔργον, εἶπεν ὁ πρέσβυς. Δὲν μᾶς μένει πολὺς καιρός.

Ὁ κόμης Πάλεν διεκήρυξεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἐταράττετο ὑπὸ φημῶν τινων αἰτινῶν εἶχον περιέλθει μέχρις αὐτοῦ. Ὁ συνταγματάρχης Ταταρίνωφ προσέθηκεν ὅτι διὰ τοῦτο ἐσκόπευεν ὁ Παῦλος νὰ προσκαλέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν Πετρούπολιν τὸν φοβερόν Ἀράζεγεφ, τὸν καὶ ἄλλοτε διοικητὴν τῆς πρωτευούσης.

— Εἰς μόνος τρόπος ὑπάρχει τοῦ νὰ σώσωμεν τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς, εἶπεν ὁ Πλάτων Σούβωφ, πρέπει νὰ τὸν ἐξαναγκάσωμεν νὰ παραιτηθῇ.

— Ναί, αὐριο τὴν νύκτα μάλιστα.

— Ἡ παραιτήσις δὲν ἀρκεῖ, παρετήρησέ τις.

Πάντες ἐσίγησαν.

— Λοιπὸν, ἂς φθάσωμεν εἰς τὰ ἄκρα, εἶπε ψυχρῶς ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας.

— Θέλουν νὰ τὸν δολοφονήσουν ὡς τὸν πατέρα τοῦ Πέτρον τὸν Γ', ἀνέκραξεν ὁ Ἀργαμάκωφ.

— Περιμένετε ἕως αὐριο τὸ ἐσπέρας. Αὐριο τὸ ἐσπέρας θὰ ἦνε ἰδικός μας.

Τὸ ἐσπέρας τῆς ἐπομένης ἡμέρας ὁ Ἀργαμάκωφ κατεῖχετο ὑπὸ πυρετώδους ταραχῆς, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθυσαν τοῦ κόμητος Πάλεν συνωδίων τὸν αὐτοκράτορα.

Καὶ αὐτὸς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἀνεζήτησαν τὴν πριγκιπέσσαν, ἀλλὰ δὲν τὴν διέκρινον. Τέλος ὁ αὐτοκράτωρ διέκρινε τὸν πατέρα της καὶ τῷ ἐκκαμε νεῦμα νὰ πλησιάσῃ, μετὰ πολλῆς δὲ ταχύτητος τὸν ἠρώτησε.

— Εἰσθε μόνος;

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας, Μεγαλειότατε.

— Ποῦ εἶνε αἱ κυρίαι;

— Ἡ κόρη μου εἶνε ἀδιάρθετος.

— Δὲν θὰ ἔλθῃ λοιπὸν;

— Ἀμφιβάλλω, Μεγαλειότατε.

Ὁ Παῦλος ἀφῆκε τὸν πρίγκηπα καὶ τείνας πρὸς τὴν οἰκοδόσποιναν τὸν βραχίονα, περιήγαγεν αὐτὴν ἀνά τὴν αἴθυσαν. Ἡ κόμησσα ἐφαίνετο κολακευομένη διὰ τὴν τιμὴν ταύτην, συνωμίλει δὲ λίαν ἐπιχαρίτως καὶ ἐμειδία πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἐν ᾧ τὴν ὑπερήφανον καρδίαν της ἐφούσκωνε τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως. Ἐθεώρει ἑαυτὴν προσβεβλημένην διότι ὁ Παῦλος τὴν νύκτα ἐκείνην τῇ εἶχε προτιμήσει τὴν Ἀξίνιαν.

Ὁ Πάλεν, πλησιάσας τὸν πρέσβυν τῆς Ἀγγλίας, τῷ εἶπε.

— Κακαὶ εἰδήσεις. Ὁ αὐτοκράτωρ προσεκάλεσεν εἰς Πετρούπολιν τοὺς στρατηγούς Ἀραξέγεφ καὶ Λούιδνεφ.

— Τόσον καλλίτερα. Ἡ δυσἀρέσκεια τοῦ καινοῦ θὰ ἐπιταθῇ.

— Ὁ Λούιδνεφ θ' ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς ἀκροπόλεως, ὁ δὲ Ἀραξέγεφ τὴν τῆς πρωτευούσης. Ὁ αὐτοκράτωρ τῷ ἔγραψεν ἔλθε, σοὶ ἐμπιστεύομαι τὸν θρόνον καὶ τὴν ζωὴν μου.

— Τοῦτο μυρίζει προδοσίαν, ἐψιθύρισεν ὁ λόρδος.

— Ἐκτὸς τούτων, ὁ αὐτοκράτωρ προετοιμάζεται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Μόσχαν, τὸ δὲ σχέδιόν μας δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ παρὰ εἰς τὴν Πετρούπολιν.

— Πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν πρὶν φύγῃ.

— Βέβαια.

— Ἀρκεῖ ὁ νέος ἐκείνος ἀξιωματικός...

— Ὁ Ἀργαμάκωφ; εἰμεθα βέβαιοι περὶ αὐτοῦ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ πριγκιπέσσα Βερνίτζκοι εἰσῆρχετο εἰς τὴν αἴθυσαν.

— Τί φρίκη! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα Πάλεν.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ αὐτοκράτωρ.

— Ἰδέτε τὴν πριγκιπέσσαν Βερνίτζκοι, ἔχει κόκκινα χειρόκτια.

— Κόκκινα;... ἀνεφώνησεν ὁ Παῦλος περιχα-

ρής. Καὶ ἀφῆσας τὴν κόμησσαν, ἔτρεξε πρὸς τὴν Ἀξίναν.

— Εὐχαριστῶ, πριγκιπέσσα, εἶπε λαμβάνων τὴν χεῖρά της.

— Διὰ τί, Μεγαλειότατε;

— Διὰ τὸ δαῖμα τῆς εὐνοίας σας.

— Δύνασθε νὰ ἐλπίζητε.

Ταῦτα δὲ λέγουσα οὐδὲν ἄλλο εἶχε κατὰ νοῦν παρὰ πῶς νὰ παίζῃ τὸν αὐτοκράτορα διὰ νὰ κάμῃ τὸν Ἀργαμάκωφ νὰ ζηλεύῃ. Οὗτος ἰδὼν τὰ κόκκινα χειρόκτια ἔγεινεν ὠρότερος νεκροῦ καὶ σπεύσας πρὸς τὸν κόμητα Πάλεν ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὅτι εἶνε ἕτοιμος ὡςδὴ ποτε νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς συνωμώτους.

Ὁ Παῦλος συνωμίζει ἐν τούτοις μὲ τὴν Ἀξίναν. — Τὸ κόκκινον, τῇ ἔλεγε, θὰ ᾔνε εἰς τὸ μέλλον τὸ χρῶμα τῆς ἐλπίδος καὶ εἰς ἀνάμνησιν θὰ βράσῃ κόκκινον τὸ νέον μου παλάτιον καὶ θὰ τὸ ὀνομάσω Κόκκινον Παλάτιον.

Τὴν ἐπιμένην ἡμέραν, ἐν ᾗ ἐξετελεῖτο ἡ ἐπιθυμία τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἐβάρυντο τὸ παλάτιον, οἱ συνωμῶται συνήρχοντο καὶ πάλιν, ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ κόμητος Πάλεν. Δὲν ἐθεώρουν ἑαυτοὺς ἀσφαλεῖς ἀλλաχοῦ. Ἐκρίθη καλὸν νὰ συναινέσῃ εἰς τὰ σχεδιαζόμενα ὁ μέγας δούξ διὰ τοῦτο, ἀνετίθη δ' εἰς τὸν κόμητα Πάλεν νὰ φροντίσῃ περὶ τούτου.

Ὁ μέγας δούξ Ἀλέξανδρος τοσαύτην ἐπιμονὴν ἐδείκνυσεν εἰς τὸ νὰ μὴ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῇς τῶν δυσχερεστημένων, ὥστε οἱ συνωμῶται δὲν ἤξευρον τί νὰ κάμωσι καὶ τί ν' ἀποφασίσωσι. Ἐν τοσούτῳ ὁ καιρὸς παρήρχετο, τὰ πάντα ἡτοιμάσθησαν διὰ τὸ εἰς Μόσχαν ταξείδιον καὶ ὁ Ἀρξαμάκωφ ἔφθασεν εἰς τὴν Πετρούπολιν.

Τὴν πρωΐαν τῆς 23 Μαρτίου 1804, ὅτε ὁ Ἀργαμάκωφ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Παῦλος παρεπονεῖτο ὅτι ἔπασχεν ὑπὸ κεφαλαλγίας καὶ ὅτι ἐταράσσετο ὑπὸ ὀνείρων. Ἐνεδύθη καὶ παραλαβὼν τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ ἀνέβη εἰς τὴν ἁμαξάν ἵνα μεταβῇ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Κοκκίνου Παλατίου.

— Δὲν εἶνε ὠραῖον; ἠρώτησεν ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ.

— Νομίζω ὅτι πολὺ προσβάλλει τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπήντησεν ὁ Ἀργαμάκωφ τεταραγμένος, φαίνεται ὡς ἂν νὰ ἐβάρυν μὲ αἶμα.

— Μὲ αἶμα; Πῶς σοῦ ἦλθεν αὐτὴ ἡ ἰδέα; Ἰσα ἴσα ἔβλεπα ἀπόψε εἰς τὸ ὄνειρόν μου ὅτι ἡμῖν ἐξαπλωμένος ἐντὸς φερέτρου καὶ ὅτι τὸ φέρετρον ἔπλεεν εἰς θάλασσαν ἐξ αἵματος. Καὶ εἶχε κύματα ἡ θάλασσα ἐκείνη, ἅτινα συνετρίβοντο εἰς τοὺς τοίχους τοῦ Κοκκίνου Παλατίου. Καὶ ὁ Πάλεν καὶ ὁ Βαλεριανὸς Σούβωφ ἀναιθασμένοι ἐπάνω εἰς ἱκρίωματα, ὅπως εἶνε τὰ τῶν ἐργατῶν, ἐνέβαπτον εἰς τὸ αἶμα τοὺς χροστῆράς των καὶ ἐχρωμάτιζον τὸ Παλάτιον καὶ τὸ ἔκκινον κόκκινον. Καὶ ἔξαφνα δὲν ἦτο τὸ Κόκκινον Παλάτιον

τὸ ὁποῖον ἐχρωμάτιζον, ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἀγίου Μιχαήλ. . . . Ἀργαμάκωφ, ἡξέυρεις νὰ ἐξηγῇς τὰ ὄνειρα;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, ἀπήντησε σκυθρωπά-ζων ὁ ὑπασπιστής.

Τὸ ἀπόγευμα προσεκλήθη ὁ Πάλεν νὰ παραστῇ τῷ αὐτοκράτορι. Οἱ ὑπασπισταὶ ἤκουον τὸν Παῦλον ζωνῶς συζητοῦντα μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας καὶ ὅταν οὗτος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δωματίου ἦτο ὠχρὸς καὶ τεταραγμένος. Ἐπορεύθη ἀμέσως παρὰ τῷ μεγάλῳ δουκί, ὅστις δὲν ἤθελε κατ' ἀρχὰς νὰ τὸν δεχθῇ καὶ τὸν ἐδέχθη μόνον, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ ἐπέμεινε.

— Μὴ μοὶ κάμης πλέον λόγον διὰ τὰ κακοῦργά σας σχέδια, ἦσαν αἱ πρῶται λέξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου.

— Ἰσα ἴσα σήμερον πρέπει νὰ σᾶς κάμω λόγον, ἀπήντησεν ὁ Πάλεν. Πρέπει δὲ νὰ μὲ ἀκούσητε, διότι αὐριον θὰ ᾔνε ἀργὰ πλέον καὶ διὰ σᾶς καὶ δι' ἐμέ.

— Διὰ τί;

— Ὁ τζάρος μὲ διέταξε νὰ συλλάβω τὴν αὐτοκράτειραν καὶ τοὺς μεγάλους δοῦκας.

— Ἀδύνατον.

— Ἰδοὺ τὸ ἔγγραφον. Ἡ Α. Μ. ἡ αὐτοκράτειρα ἐξορίζεται.

— Καὶ τί λοιπὸν μὲ περιμένει ἐμὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς μου;

— Εἰρήκῃ ἐν φρουρίῳ, ἀπήντησεν ἀμέσως ὁ Πάλεν. Ἀλλ' ἔχετε πιστοὺς θεράποντας, οἵτινες θὰ σᾶς σώσουν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔχει διατεταραγμένους τὰς φρένας, θὰ τὸν ἀναγκάσωμεν νὰ παραιτηθῇ.

— Καὶ ἂν ἀντισταθῇ;

— Δὲν θὰ ὑποχωρήσωμεν. . . . Ἀλλὰ, σᾶς παρακαλῶ, δόσατέ μοι δεῖγμά τι τῆς συναινέσεώς σας.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἤρχισε νὰ δακρύῃ καὶ στραφεὶς ἐξῆλθεν εἰς τὸ παράθυρον.

Ὁ Πάλεν ἐθεώρησε τοῦτο ὡς συναίνεσιν καὶ ταχεῖ βήματι ἀπεμακρύνθη.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐδείπνησεν εἰς τὰ ἐννέα μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

Ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν τὸν εἶδον τόσον εὐθυμὸν μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα του προσηλώνετο μὲ παράξενον ἔκφρασιν ἐπὶ τοῦ μεγάλου δουκὸς διαδόχου. Εἰς τὰς δέκα ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὅλα τὰ φῶτα ἦσαν σχεδὸν ἐσβεσμένα εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀγίου Μιχαήλ.

Εἰς τὰς ἑνδεκα καὶ εἰκοσι, παρουσιάσθησαν εἰς τὴν πύλιν τῶν ἀνακτόρων οἱ συνωμῶται ἑνοπλοὶ καὶ μετρημεισμένοι. Ὁ σκοπὸς ἐφώνησε. Τίς εἶ; προέτεινε τὴν λόγχην καὶ ἐμπόδισε τὴν διόδον, ἀλλ' ὅτε παρουσιάσθη ὁ Ἀργαμάκωφ καὶ διέκλυσε ὅτι ἤρχοντο συνεπεῖς ἰδιαιτέρως τοῦ

αὐτοκράτορος διαταγῆς, ὁ στρατιώτης ἀναγνώρισας τὸν ὑπασπιστὴν, ἀφῆκε τὸν ὑποπτον ὅμιλον νὰ εἰσέλθῃ.

Οἱ συνωμῶται ἀνέβησαν ἐν τάχει τὴν κλίμακα, διήλθον τὸν προθάλαμον θαίνοντες ἀκροποδητεῖ καὶ ἔστησαν πρὸ τῶν αὐτοκρατορικῶν δωματίων. Ὁ Ἀργαμάκωφ εἰσῆλθε μόνος εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ὅπου ἐφρούρει εἰς κοζάκος.

— Τίς εἶ, ἐφώνησεν οὗτος.

— Καλός.

Ὁ κοζάκος ἀνεγνώρισε τὸν ὑπασπιστὴν, ἀλλ' ὅταν οὗτος ἠθέλησε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸν κοιτῶνα, ὁ στρατιώτης τὸν ἐμπόδισε λέγων.

— Ὁ αὐτοκράτωρ κοιμᾶται.

— Τὸ ἡξέυρω θέλω νὰ τὸν ἐξυπνήσω.

— Τὸ ἀπηγόρευσε ῥητῶς.

— Ἡ πόλις καίεται, πρέπει νὰ τὸν ἐξυπνήσω, ἀνεφώνησεν ὁ Ἀργαμάκωφ καὶ ἐχύθη εἰς τὸ ἰδιαιτερον δωματίον τοῦ Παύλου.

Οἱ ἄλλοι εἰσελθόντες εἰς τὸν ἀντιθάλαμον ἠθέλησαν τὸν ἀκολουθήσουν.

Ἀλλὰ τότε ἐνόησεν ὁ κοζάκος τί ἔτρεχε καὶ πλησιάσας εἰς τὴν θύραν ἤρχισε νὰ φωνάζῃ προδοσία, προδοσία!

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐξύπνησε καὶ ἦναψε φῶς, ἐν ᾗ ὁ κοζάκος ἐπιπτε κατατρυπημένος ὑπὸ πληγῶν καὶ διήρχοντο ὑπὲρ τὸ πτώμα του οἱ συνωμῶται.

Ὁ Παῦλος ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ προσεπάθησε νὰ φύγῃ διὰ μυστικῆς θύρας, ἀλλὰ δὲν τὴν εὗρεν ἐγκαίρως καὶ ὁ Ἀργαμάκωφ τὸν ἐπλησίασε.

— Τί θέλεις; ἔχασες τὸν νοῦν σου; ἐφώνησεν ὁ αὐτοκράτωρ ἀλλὰ δὲν τῷ ἀπήντησεν. Ὅταν εἶδεν ὁ Παῦλος τοὺς ἄλλους εἰσερχομένους, ἔλαβε τὸ ξίφος τοῦ ἑτοιμοῦ νὰ ὑπερασπισθῇ μέχρις ἐσχάτων. Τῷ ἐφάνη δὲ θαυμαστὸν ὅτι ἔβλεπεν ἐνώπιόν του ὡς συνωμῶτας ὅλους ἐκείνους εἰς οὓς εἶχε παράσχει πᾶσαν ἐμπιστοσύνην, τὸν Πάλεν, τὸν Βένινξεν, τὸν Τζίτζάκωφ, τοὺς Ἀθάρωφ, τὸν Ταταρίνωφ, τοὺς Σούβωφ, τὸν Βερνίτζκοι.

— Τί ζητεῖς καὶ τί ζητοῦσιν οἱ σύντροφοί σου; ἠρώτησε τὸν Πλάτων Σούβωφ, ὅστις ἐγένετο ποτε ὁ εὐνοούμενος τῆς μητρός του.

— Νὰ παραιτηθῇς, ἀπήντησεν οὗτος.

— Διὰ τί;

— Διότι δὲν ἔχεις πλέον τὰς φρένας σου, ἀπήντησάν τινες.

— Δὲν παραιτοῦμαι.

— Πρέπει.

— Τίς θὰ μ' ἀναγκάσῃ;

— Ἡμεῖς.

Ὁ Πλάτων Σούβωφ ἐπλησίασεν εἰς ἕνα κηροστάτην, οὗ εἶχεν ἀνάψει ὁ Ἀργαμάκωφ τὰ κηρία, καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ τὸ ἔγγραφον τῆς παραιτήσεως.

— Σὺ, διέκοψε λέγων ὁ τζάρος, τὸν ὁποῖον ἐνέπλησα εὐεργετημάτων;

— Δὲν εἶσαι πλέον κύριός μας, τὸ ἔθνος ἀνεκήρυξε τὸν υἱόν σου, ἀπήντησε.

— Ζῶ, ἄρα ἐγὼ εἶμαι ὁ αὐτοκράτωρ καὶ σᾶς διατάσσω. . . .

— Δὲν ἔχεις πλέον δικαίωμα νὰ διατάτῃς.

— Καὶ σὺ, Ἀργαμάκωφ, ἔχεις αἶμα εἰς τὰς χεῖρας.

— Εἶνε κόκκινα χειρόκτια, δὲν εἶνε αἶμα, ἀπήντησεν ὁ Ἀργαμάκωφ μὲ σατανικὴν εἰρωνείαν.

Ὁ τζάρος τὸν παρετήρησεν ἐκστατικὸς καὶ δεικνύων ὅτι δὲν ἐνόησεν.

— Ὑπόγραφον, τῷ ἐφώνησεν οἱ συνωμῶται καὶ ὁ Σούβωφ τῷ ἔτεινε τὸ ἔγγραφον.

Ὁ Παῦλος, ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ, ἐσήκωσε διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ ξίφους τοῦ τοῦ ἔγγραφον καὶ τὸ ἐρρίψε κατὰ γῆς.

Οἱ συνωμῶται ἐδίστασαν.

— Ἄν δεῖξετε ἀδυναμίαν εἰσθε ὅλοι χαμένοι, ἐφώνησεν ὁ Βένινξεν.

— Μὴ φοβεῖσθε, ἀνέκραξεν ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας, ὅστις ἔως τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐκρύπτετο.

— Ἀ! ἡ Ἀγγλία μὲ ἀνταμεῖβει! ἀνέκραξεν ὁ Παῦλος. Εὐγνωμοσύνη ἐμπόρου.

Ὁ Σούβωφ κατήνεγκε τὸ πρῶτον κτύπημα, καὶ πάντες ἔπειτα ἐπέπεσον κατὰ τοῦ δυσμοῖρου μονάρχου. Τῷ ἀφῆρσαν τὸ ξίφος, τὸν ἐρρίψαν κατὰ γῆς καὶ ὑβρίζοντες αὐτὸν τὸν ἐκτύπων κατ' ἐπανάληψιν. Ἐξήτησε χάριν καὶ μάτην παρεκάλεσε νὰ φεισθῶσι τῆς ζωῆς του. Ὅταν αἱ φωναὶ τοῦ ἤρχισαν νὰ ᾔνε τοιαῦται, ὥστε νὰ ᾔνε φόβος μήπως ἀκούσωσιν οἱ φύλακες, ὁ Ἀργαμάκωφ ἐξέβαλε τὴν ταινίαν του, περιστύλιξε δι' αὐτῆς τὸν λαιμὸν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράβηξαν. . . .

Ἄμα ἐξέπνευσεν ὁ Παῦλος, ὁ Πάλεν ἔσπευσε παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὸν ἐχαίρετισεν αὐτοκράτορα. Ἀλλ' ὁ μέγας δούξ ἠρώτησε.

— Ποῦ εἶνε ὁ πατήρ μου, τί τὸν ἐκάμετε;

Ὁ Πάλεν ἐσιώπη. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐξερράγη εἰς δάκρυα.

Ἐκλαυσεν εἰλικρινῶς τὸ θῆμα, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ προβῇ εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν δολοφόνων.

Μίαν ὥραν μετὰ τὸ φρικτὸν τοῦτο δράμα, ὁ πρίγκηψ Βερνίτζκοι παρουσιάσθη μὲ τὸν Ἀργαμάκωφ πρὸς τὴν θυγατέρα του ἰδοὺ ὁ σύζυγός σου, τῇ εἶπε.

Αὕτη δὲν ἐδεῖξε πολλὴν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τούτους. — Ἀληθεύει, ἠρώτησεν, ὅτι ἐδόλοφονήθη ὁ αὐτοκράτωρ;

— Παῦλος ὁ Α' ἀπέθανεν εἰς τὰς ἑνδεκα καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Α' ἀνεκνήρυχθη αὐτοκράτωρ πατρὸς τῶν Ῥωσσιῶν.

— 'Α! έννοω, άνέκραζεν αὐτὴ μὲ φρικτὸν νευρικὸν γέλωτα. . . . Καὶ διὰ τί τὰ χειρόκτια αὐτὰ τὰ κόκκινα; εἶπεν ἔπειτα ἀποτεινομένη πρὸς τὸν Ἀργαμάκωφ. Τὸ αἷμα δὲν θὰ ἐκοκκίνιζε τὰς χεῖράς σας καὶ χωρὶς αὐτά;

— Ἀπατάσθε. . . .

— Καταλαμβάνω, θὰ τὸν ἐπνίξατε ὡς τὸν Πέτρον τὸν Γ'.

Τώρα σὰς χρεωστῶ μίαν ἐξήγησιν. Εἰς οὐδεμίαν ποτὲ σχέσιν ἦλθον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἡ ὁποία νὰ δικαιολογῇ τὸ ἐγκλημὰ σας. Σὰς μόνον ἠγάπησα, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ νυμφευθῶ δολοφόνον.

— Ἀξίνια. . . . ἐφώνησεν ἰκτερίων ὁ Ἀργαμάκωφ.

— Ἐξω, ἄθλιε!

Τὸν ἀπώθησε καὶ ἐξῆλθε.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἠκούσθη κρότος πιστολίου. Ὁ Ἀργαμάκωφ νύτοκτόνει ὑπὸ τὸ παράθυρον τῆς Ἀξίνιας. * * *

ΠΕΡΙ ΕΡΥΘΡΟΥΤΥΦΛΩΝ

Ὁ Thomas Young καὶ ὁ Helmholtz πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐνεργείας τῶν δονήσεων αἵτινες παράγουσι τὸ χρῶμα τοῦ φωτὸς ἐπὶ τοῦ ὀργάνου τῆς ὁράσεως ἐξήνεγκαν τὴν γνώμην, ὅτι ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ συνίσταται ἐκ πολλῶν νευρικῶν ἰνῶν, ὧν ἑκάστη εἶναι ὠρισμένη καὶ εὐαίσθητος μόνον εἰς ὠρισμένων χρωμάτων δονήσεις· οὕτω πρὸς αἴσθησιν π.χ. τοῦ ἐρυθροῦ, τοῦ κυανοῦ κ.τ.λ. ὑπάρχουσιν ἴδιαι ἴνες· ἐὰν δὲ ἡ ἐνέργεια γίνεται ἐξ ἴσου ἐπὶ πασῶν τῶν ἰνῶν ἔχομεν τὴν αἴσθησιν τοῦ λευκοῦ, ἥτοι τῶν ἀδιαίρετων ἀκτίνων τοῦ φωτός. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐν τῇ ἀκροτάτῳ ὀρίῳ τῆς περιφέρειας τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἐλλείπουσιν αἱ πρὸς αἴσθησιν τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος κατάλληλοι ἴνες, καὶ τοῦτο ἐβεβαιώθη διὰ πειράματος. Ὅταν φέρῃ τις ἐρυθρόν τι ἀντικείμενον ἐκ τῶν ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς πρὸς τὰ πλάγια τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὸ ἀντικείμενον κατ' ἀρχάς, πρὶν ἢ πέσωσιν αἱ ἀκτίνες αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κεντρικωτέρου μέρους τοῦ ὀφθαλμοῦ, φαίνεται μέλαν. Διὰ τὰ κυανὰ ἀντικείμενα δὲν συμβαίνει τὸ τοιοῦτον, διότι ταῦτα ἀμέσως φαίνονται κυανὰ.

Τὸ περιεργώτατον ὅμως εἶναι, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων τὸ ὀπτικὸν νεῦρον δὲν ἔχει ἐντελῶς τὴν αἴσθησιν τοῦ ἐρυθροῦ, δηλαδὴ ἐλλείπουσιν ἐξ αὐτοῦ αἱ πρὸς αἴσθησιν τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος ὠρισμέναι ἴνες. Δὲν εἶναι δὲ σπάνιοι οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι, διότι μεταξὺ εἴκοσι περίπου εἰς ἔχει τὸ φυσικὸν τοῦτο ἐλάττωμα. Τοὺς ἀνθρώπους τούτους ὠνόμασαν ἐρυθροτύφλους, *daltonismos* δὲ τὸ ἐλάττωμα αὐτῶν, ἐκ τοῦ διασήμευ Ἀγγλοῦ φυσικοῦ Dalton, ὁστις ἐφ' ἑαυτοῦ πρῶτον ἀνεκάλυψε τὴν ἑλλειψὶν ταύτην. Εἰς τοὺς ἐρυθροτύφλους τὸ ἐρυθρὸν φαί-

νεται πράσινον βαθὺ ἢ κίτρινον. Ἐκ τῆς συγχύσεως δὲ ταύτης τῶν χρωμάτων δύνανται νὰ προκύψωσι καὶ προέκυψαν μάλιστα ἐνίοτε ἐλθθια ἀποτελέσματα. Οὕτω π.χ. ὅταν τοιοῦτοι ἐρυθροτύφλοι γίνωνται ὑπάλληλοι σιδηροδρόμων ἢ οἰκισταί, δὲν διακρίνουσι τὰ διὰ φανῶν ἢ σημείων σημεῖα ὅταν εἶναι πράσινα ἢ ἐρυθρά. Διὰ τοῦτο τανῦν αἱ διευθύνσεις τῶν σιδηροδρόμων προσέχουσι τὰ μέγιστα κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπαλλήλων, δι' ἰδιαιτέρου δὲ πρὸς τοῦτο ὀργάνου, τοῦ χρωματοδιακριτοῦ (*Spectro-Colourimeter*) ἐξετάζουσιν ἀκριβῶς τοὺς δι' ὑπηρεσίαν ὑποψηφίους.

ΥΓΡΟΝ Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΥΡ

Κατὰ τὸν Βυζαντινὸν χρονογράφον Μαλάλαν, ὁ βασιλεὺς Ἀναστάσιος εἶχε μετακαλέσει παρ' ἑαυτοῦ (514 μ. Χ.) τὸν φιλόσοφον Πρόκλον τὸν Ἀθηναῖον, οὐχὶ τὸν μέγαν Πλατωνικόν, ἀλλ' ἑτερόν τινα φυσικὸν καὶ χημικὸν ἐμπειρότατον. Ὁ Πρόκλος κατεσκεύασε τότε ἐκ θεοῦ ἀπύρου κόνιν λεπτοτάτην, ἥτις ῥιπτομένη κατὰ τοῦ σόλου τῶν πολεμίων, καὶ ἀπτομένη, ὡς βεβαίως, διὰ μόνης τῆς τοῦ ἡλίου θερμῆς, κατέκαυσε τὸν στόλον τοῦ Βιταλιανοῦ (ἀρχηγοῦ τῶν Γότθων καὶ ἄλλων βαρβάρων). Ἄν τὸ γεγονός τοῦτο ἔχη ὑπόστασιν τινα ἀληθείας, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἔκτοτε ἐγένοντο αἱ πρῶται ἀποπειραι τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐλληνικοῦ πυρός, τὸ ὁποῖον τελειωθὲν βραδύτερον πλείστον μὲν ἐχρησίμωσεν εἰς τοὺς κατὰ Μωαμεθανῶν πολέμους, ἀπετέλεσε δὲ τὴν βάσιν τῆς πολὺ πάλιν βραδύτερον ἐπινοηθείσης πυρίτιδος. Ἐτερός τις δὲ χρονογράφος, ὁ κατὰ τὴν IB' ἐκατονταετηρίδα ἀκμάσας Ζωναρᾶς, ἀποδίδει εἰς τὸν Πρόκλον καὶ ἄλλο ἐπινόημα· ὅτι ἐχάλκευσε κάτοπτρα πυροφόρα, τὰ ὁποῖα ἀναρτηθέντα ἐπὶ τοῦ τείχους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατέναντι τῶν πολεμίων νηῶν, κατεπυρπόλησαν αὐτάς διὰ τῆς ἀντανακλάσεως τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων. Ἀλλὰ τοῦτο νομίζεται παντάπασι μυθῶδες· καὶ ὑπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ Ζωναρᾶ δὲν ἀναφέρεται εἰμὴ ὡς ἁδόμενον.

* * *

Ὁ μηχανικὸς Καλλίνικος, ὁ καταγόμενος ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ Ἡλιουπόλεως, ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν (κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων, 672—678 μ. Χ.), ἔφερεν αὐτόθι τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπινοηθὲν ὑγρὸν ἢ ἐλληνικὸν πῦρ. Ὁ Καλλίνικος ἐτελείωσεν, ὡς φαίνεται, παραδόξως τὸ τοῦ Πρόκλου ἐπινόημα, διότι τὸ παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ζ' ἐκατονταετηρίδι κατασκευασθὲν χημικὸν μίγμα ἦτο πολὺ τοῦ πρώτου δραστηώτερον. Βεβαίως οἱ ὅτι ἔκαιεν ἐν τῷ ὕδατι καὶ ὅτι, παρὰ τὴν φύσιν τῶν ἄλλων πυρῶν τῶν ὁποίων ἡ φλόξ τείνει πρὸς τὰ ἄνω, τὸ τοῦ Καλ-

λινίκου πῦρ ἐφέρετο πρὸς τὰ κάτω τε καὶ πρὸς πᾶσαν οἰκονομίαν ἤθελε δοθῇ αὐτῷ διεύθυνσιν. Κατέστρεψε δὲ τὰ πάντα, καὶ οὕτε λίθος οὕτε σιδηρὸς ἀντείχεν εἰς τὴν ὀξείαν αὐτοῦ ἐνέργειαν· οὐδὲ ἠδύνατο νὰ σβεσθῇ εἰμὴ δι' ὄξους, ἢ ἁμμου, ἢ οὖρων. Ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἦτο ποικίλη. Ἐν μὲν ταῖς ναυμαχίαις ἐπλήρου διὰ τῆς ὕλης ταύτης πυροπολικά, τὰ ὁποῖα, ἐμβαλόντες εἰς αὐτὰ πῦρ, ἐξώθουν κατὰ τῶν πολεμίων· καὶ πλὴν τούτου ἐπέθετον ἐπὶ τῆς πρώρας τῶν δρομῶν μεγάλους χαλκίνους σίφωνας δι' ὧν ἐσφενδόνιζον τὸ πῦρ ἐκεῖνο κατὰ τῶν πολεμίων. Εἰς δὲ τοὺς κατὰ ξηρὰν ἀγῶνας, ἡ ἐξηκοντίζετο δι' ἀναλόγων τινῶν σωλήνων, ἡ περιεκλείετο, ὅτε μὲν ὡς κόνης δὲ δὲ ὡς ἔλαιον, ἐντὸς ὑελίνων ἢ ἐπικεχρισμένων πηλίνων ἀγγείων, τὰ ὁποῖα οἱ στρατιῶται ἔρριπτον διὰ τῆς χειρὸς, ἀνάψαντες τὸ ἐμπόρευμα. Ἐν ταῖς πολιορκίαις ἐνίοτε περιωρίζοντο εἰς τὸ νὰ βάλλωσιν ἐπὶ τὰς μηχανὰς τῶν πολιορκητῶν ἔμβολα σιδηρὰ ἔχοντα μὲν ὀξυτάτην τὴν ἄκρην, περιβεβλημένα δὲ διὰ στυπείου ποτισθέντος ὑπὸ τῆς ὕλης ταύτης. Ἀλλὰ φοβερώτατον ἀπέβαινε μάλιστα τὸ ἐλληνικὸν πῦρ ὅτε ἐτινάσσετο διὰ βαλλιστρίδων εἰς δόσιν ὑπερβάλλουσιν, ἥτις, διασχίζουσα τὸν ἀέρα ὡς ἀστραπὴ καὶ κεραυνὸς, κατέφλεγεν, ἐὰν πιστεύσωμεν τὰ λεγόμενα, ὀλόκληρα τάγματα καὶ πλοῖα καὶ οἰκοδομήματα. Τοιοῦτο λέγεται ὅτι ἦτο τὸ πῦρ τὸ ὑπὸ τοῦ Καλλινίκου ἐπινοηθὲν καὶ διακοινωθὲν εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει κυβερνήσιν. Ἡ κυβερνήσις αὕτη ἠγωνίσθη καὶ ἐπέτυχε νὰ διατηρήσῃ ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς ἀπόρρητον τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ, ἥτις ἐνηργεῖτο διαδοχικῶς ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Καλλινίκου· τοῦτο τοῦλάχιστον λέγει ἐν τῇ ΙΑ' ἐκατονταετηρίδι ὁ Γεώργιος Κεδρηνὸς, ὅστις ὁμιλῶν περὶ τοῦ Καλλινίκου ἐπιφέρει· «ἐκ τούτου κατὰ γὰρ ἡ γενεὰ τοῦ Λαμπροῦ τοῦ νυνὶ τὸ πῦρ ἐντέχνως κατασκευάζοντος.» Καὶ φαίνεται μὲν ὅτι ἐπὶ τέλους οἱ Ἀραβες ἐγνώρισαν τὸ μυστήριον, ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη τοῦ μέσου αἰῶνος ἐξέλιπεν, ἄδηλον πῶς καὶ διὰ τί, ἡ χρῆσις τοῦ ὑγροῦ πυρός. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους πολλοὶ ἐγένοντο ἀπόπειραι πρὸς ἀνέυρεσιν τοῦ χημικοῦ τούτου πειράματος· ἐκ διαλειμμάτων μάλιστα ἐβρέθη ὅτι ἀνεκαλύφθη τὸ μυστήριον, ἀλλὰ πρακτικῇ αὐτοῦ χρῆσις οὐδεμία ἀνεφάνη.

Τὰ τῆς κοινῆς γλώττης *κα λ λ α ν δ α* εἶνε λέξεις λατινικῆς, *calendae*, καλάνδαι. Ἡ λέξις αὕτη ἐσημαίνει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὴν α' τοῦ μηνός. Ὡς γνωστὸν οἱ Ῥωμαῖοι δὲν διήρουν τὸν μῆνα εἰς ἐβδομάδας, ἀλλ' ἠρίθμουν τὰς ἡμέρας τοῦ μηνός ἀρχόμενοι ἀπὸ τινος ἐν τῷ μηνὶ σταθεροῦ σημείου καὶ βαίνοντες εἰς τὰ ὀπίσω. Τὰ σημεῖα ταῦτα ἦσαν τρία· αἱ καλάνδαι ἢ καλένδαι (ἀ τὸ μηνός), αἱ Νόναι (5 καὶ εἰς τινὰς μῆνας 7 τοῦ μηνός) καὶ Εἰδοί (13 καὶ εἰς τινὰς μῆνας 15 τοῦ μηνός). Ἐκ τούτου ἐπεκράτησε νὰ καλοῦνται καὶ παρ' ἡμῶν τὰ ἁδόμενα κατὰ τὴν κατ' ἐξοχὴν πρώτην τοῦ μηνός, τουτέστι τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, *κα λ λ α ν δ α*. Ἐκ τούτου καὶ ἡ παροιμία ἀναβάλλειν πράγμα τι εἰς τὰς

1. Ἐστὶν ἡ λέξις *calendae* ἡ πρώτη τοῦ μηνός καὶ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους.

ἐλληνικὰς καλένδας, τουτέστιν ἀναβάλλειν διὰ πάντοτε διότι οἱ ἐλληνικοὶ μῆνες δὲν εἶχον καλένδας, ἥτις παροιμία ἀντιστοιχεῖ περίπου πρὸς τὸ νῦν ἐν χρῆσει λόγιον· τὸν μῆνα· ποῦ δὲν ἔχει Σάββατον. Σ. τ. Δ.

ΚΑΛΑΝΔΑ

Ποῦ εὐρίσκει ὁ παρατηρητὴς καὶ ὁ ἱστορικὸς τὸν ἰδιάζοντα χαρακτήρα ἐκάστου ἔθνους; εἰς τὰ πᾶντοπαράδοξα αὐτοῦ ἔθιμα· πόθεν ὁ νομοθέτης θὰ λάβῃ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς βάσεις τῶν θεσμοθεσιῶν του; ἀπὸ τῶν τοπικῶν ἐθίμων· πότε ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ὑλακτεῖ, καθὼς ἔλεγεν ὁ Ὅμηρος, ἢ *λακταρεῖ*, καθὼς λέγομεν καὶ ἡμεῖς ἀκόμη καὶ σήμερον, καὶ τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο αἶσθημα τῆς πατρίδος ἀναζωπυροῦται, καὶ εἰς τῶν ὑπεργήρων αὐτῶν ἀκόμη καὶ τῶν πεντήκοντα πολλάκις ἔτη ξενητευμένων τὴν μνήμην; ὅταν ἀναπολήσωσι τὰ ἔθιμα τῆς πατρίδος των, τοὺς φυσικοὺς τούτους τοῦ λαοῦ θεσμούς, τοὺς ὁποίους ὅς τις περιφρονεῖ καὶ ἐξευτελίζει,

» κείνος ἐκ σιδήρου ἢ ἀδάμαντος κεχάλκεται μέλαιναν καρδίην »

Μοὶ διηγείτο γέρον ἱερωμένος καὶ διδάσκαλος ὅτι οἱ ἐν Πελοποννήσῳ ἀρνησίνθητο Λαλιῶται, ὁσάκις ἤκουον κατ' ἔτος τελουμένην μετὰ πυροβολισμῶν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν τὴν Ἀνάστασιν, ἐπυροβόλουν συνεορτάζοντες καὶ αὐτοί. Τὰ ἔθιμα εἶνε τὰ ζῶντα ἀρχεῖα τῶν ἐθνῶν, εἶνε αἱ περὶ αὐτὰ τῆς καταγωγῆς των. Τίς ἡ δύνατο νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὰς παλαιὰς Ἀθηναίους, ὅταν τὴν τεσσαρακοστὴν πρώτην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Πάσχα, ἐπέστρεπον ἀπὸ τῆς Κασσαρηνῆς, πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν, κλαδηφοροῦσαι καὶ αὐταὶ καὶ οἱ κἀνθρωποι, ἐφ' ὧν ἐπαυοῦντο, ὀγκώμενοι ἐξάκουστον καὶ λαμπρόν, ἐν ᾧ διέβαινον μετὰ μυριάδος θεατῶν, φαίδρυνομένων πρὸς τὸ θέαμα; Καὶ τί ἄλλο ἔκαμναν καὶ πρὸ εἴκοσι αἰῶνων οἱ σκόπτοντες εὐφυῶς ἀλλήλους τὰ ἐξ Ἀμάξης περὶ τὴν περὶ τὸν Κηφιστὸν γέφυραν, ὅταν διὰ τῆς ἱερᾶς δόδου ἐπέστρεπον αἱ Θεσμοφορίζουσαι ἀπὸ τῶν Ἑλευσινίων; Ἀλλ' εἶπον εἰς τὰς ἀπογόνους των ὅτε εἶνε ἐντροπὴ νὰ καθβαλικεύωσιν ὀνάρια, καὶ τὸ ἔθιμον ἔπαυσε, καὶ σήμερον, καλῶς ἐκδικούμεναι τοὺς ἀνδρας των αἱ Κυρίαι, ζητοῦσιν ὁ χ η μ α! Οὕτως ἐκλίπουσιν, ἀνὰ ἐν καθ' ἡμέραν, τὰ ἀρχαιοτρόπα ταῦτα λείψανα τῶν ἀρχαίων αἰώνων, τὰ λαλοῦντα οἰκόσημα τῆς οἰκογενείας μας! ἄς σπεύσωμεν ν' ἀποθησαυρίσωμεν λοιπὸν τινα ἐξ αὐτῶν, ὡς ἀρχαῖα κειμήλια, πρὸς ἀπλὴν τοῦλάχιστον περιέργειαν, ἐὰν οὐχὶ πρὸς σπουδὴν, τῶν μεταγενεστέρων.

Τὴν πρώτην ἐκάστου ἔτους ἐπανηγύριζον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ, κατὰ μίμησιν καὶ διαδοχὴν αὐτῶν, οἱ τοῦ Βυζαντίου Γραῖκοι, καθὼς καὶ ἡμεῖς ἄχρι τοῦδε. «Νέου μὲν γὰρ ἔτους, λέγει ὁ Ἡρωδιανὸς, τῆς ἐπιούσης ἐμελλεν ἀρξασθαι ἡμέρας. . . Σέβουσι δὲ τὴν ἑορτὴν Ῥωμαῖοι, Κρόνια προσκαρσύνοντες, . . . τὴν τε τοῦ ἔτους

ἀρχὴν ἱερομηνίαν ἄγουσι, καὶ δεξιούνται ἀλλήλους ἐν ταύτῃ μάλιστα, καὶ προσαγορεύουσι, νομισμάτων τε ἀντιδίδει καὶ κοινωνία τῶν γῆς καὶ θαλάττης καλῶν.» Ἀλλὰ, παρεκτός τῶν φιλοδωρημάτων, τῶν ἐδεσμάτων, τῆς νομισματοφόρου Ἀγιοσφιλοπότητος, τὰ ὅποια μᾶς κάμνουν, καὶ γέροντας ἤδη, νὰ σκιρτῶμεν κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν πρὸς τὴν μνήμην τῶν παιδικῶν μας χρόνων, εἶνε πρὸ πάντων μνήμης ἄξια καὶ σπουδῆς τὰ *Kálarða*, τῶν ὁποίων τὴν ἀρχαίαν ἀφέλειαν διέστρεψέ τις, ἀπειρόκαλος, φαίνεται, δάσκαλος, (καθὼς ἄλλος τοιοῦτος διώρῳσε τὸν Ἐρωτόκριτον), ἀντιστάζας, κακῇ τύχῃ, δαίμονος, ἐν Ἑλλάδι τὴν πληκτικωτάτην καὶ ἀνοήσιον ἐκείνην περὶ γραμμάτων ῥαψωδίαν, διὰ τῆς ὁποίας μᾶς ζαλίζουν κατ' ἔτος τὰ παιδία, πληρώνοντες, ὅχι νὰ ἐξακολουθήσωσιν, ἀλλὰ νὰ παύσωσιν ἄδοντα τὸ ταχύτερον, ὥς ὁ Ἀράβιος αὐλητὴς ἐκεῖνος, ὅς

«Χαλκοῦ μὲν ἤλει, τεττάρων δ' ἐπαύετο.»

Πόσον τερπνότερον, καθόσον καὶ φυσικώτερον καὶ πατροπαράδοτος σεβαστότερον, μὲ ἐθελγεν, ἐνθυμοῦμαι, παιδίον ἔτι, ὁ θίασος τῶν ἐν τῇ Χάλκῃ κωπηλατῶν, ἐρχόμενος μετὰ τοῦ βιολίου καὶ τοῦ λαούτου του, περὶ τὴν δευτέραν τῆς νυκτὸς ὥραν, παρὰ τὴν θύραν τῆς πατρικῆς οἰκίας, καὶ ἐρωτῶν, σκασιότερα καὶ ὑποβεβρεγμένη πῶς τῇ φωνῇ: *Nà kálarðísoume;* καὶ ἀρχόμενος μετὰ βακχικῆς, ἀλλ' ἡδέας συμφωνίας τὰ, τίς οἶδεν ἀπὸ πόσων ἑκατοντάδων ἑτῶν ἀναλλοιώτως ἐπαναλαμβάνοντα καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε γλυκυθυμίας ἀκούμενα, *Kálarða*; Ἀρχιμηνιά καὶ ἀρχιχρονιά καὶ ἀρχὴ καλὸς ἡμῶν χρόνος Ἀγιο-Βασιλῆς; ἐρχεται κτλ.

Ὅποια δὲ προσοχὴ ἐκυρίευε, καὶ δπόσοι παλμοὶ καρδίας συνεκίνουν τὴν οἰκοδόσποιαν ἰδίως καὶ μάλιστα τὰς *Demoiselles*, ὅταν ἤρχοντο τὰ ἐγκώμια τῶν!

Ἐπαινε τοῦ Ἀφέντη μας, ἀς ποῦμ' καὶ τῆς Κερᾶς μας; Κερὰ ψιλή, Κερὰ λιγνή, Κερὰ καμαροφρύδα, πῶχαις τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήθη, καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερό ἔχεις καμαροφρύδι κτλ.

Κόπτετε, κόπτετε, λογιώτατοι καὶ φιλόσοφοι, κόπτετε καὶ ἡμέραν ἀνὰ ἕνα κράδαμον τοῦ εὐθαλοῦς δένδρου τῶν πατροπαράδοτων ἐθνικῶν παραδόσεων, καὶ ἀναπαύητέ ποτε εὐχαριστημένοι ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ γυμνοῦ αὐτοῦ σκελετοῦ! Ἀλλ' ἄφετε τοῦλάχιστον εἰς τὸν λαὸν τὴν ἀρχαίαν καὶ ἀπείριτον ποίησίν του, τὰς ἀναμνήσεις, τὰ ἔθνη, τὰς παραδόσεις του. Θέλει νὰ μάθῃ τις πόσων αἰώνων ἀρχαιότητα ἔχουσι τὰ γελώμενα σήμερον ταῦτα κάλαντα; Ἰδοὺ τὴν περὶ αὐτῶν λέγει Μιχαὴλ ὁ Ψελλός:

Ἡ τῶν Καλανδῶν Ἰταλίας ἡμέρα. . .
Ῥώμης μὲν οὕτω δόγμα τῆς παλαιτέρας,
εὐάγγελον δ' ἄθυρμα τῆς νεωτέρας. . .
Τὰς γὰρ Καλάνδας οἶδεν ἡ Κωνσταντίνου.
Πρὸ τῶν θυρῶν δὲ συντρέχουσι μυρίαι,

σκιρτῶντες ἰδὼ καὶ γελῶντες ἄθροον,
εὐάγγελον σκίρτημα τοῦ παντός χρόνου,
εὐχὸν οἰώνισμα, κήρυγμα ξένον. *

Ἡ ἐπομένη ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου ἐγράφη τῇ 1 ἰανουαρίου 1859, ἐκ τῶν Φυλακῶν τοῦ Γκαρμπολά. Τὸ πρωτότυπον αὐτῆς εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ ἐν Ἀθῆναις κ. Ἐδιδίου, γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ φειμνήστου ποιητοῦ. Σ. τ. Δ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡ. ΣΟΥΤΣΟΥ

Ποθεινοτάτη ἀγαδέλφη!

Ἀντὶ φίλης ἀνθρωπίνης φωνῆς, ἀπαίσιος κρότος τηλεβόλων ἐξῆνισέ με σήμερον εἰς τὴν φυλακὴν ἀναγγέλλων μοι τὸ νέον ἔτος δουρικὸν καὶ πρόδρομον ἔσως ἄλλων ἔτι ἐξ τοιούτων. Ἀλλὰ μὴ, ἀγαπητὴ ἀδελφὴ, μὴ ἐπιχύσης δάκρυ λύπης ἀντὶ χαρᾶς εἰς τὸν μαρτυρικὸν στέφανον, τὸν ἐπιτεθέντα εἰς τὴν κεφαλὴν μου ὑπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισσαίων τῆς Ἑλλάδος.

Κενὸν σχεδὸν ἔχων τὸ βελάντιον, προσφέρω σοι, ὡς μόνον δῶρον τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐν εἰκονισμάτιον καλλιτεχνίας Ῥωσικῆς, ἀλλὰ τὸ τιμαλφέστερον πάντων εἰς καρδίαν χριστιανικὴν ἐλπίζω δὲ ὅτι ἐκ τῶν πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον ἐωθινῶν σου δεήσεων μία ἔσεται καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἐμοῦ τοῦ εἰς χεῖρας Πιλάτων καὶ Ἰσκαριωτῶν ἐμπεσόντος.

Ἐπεύχομαι σοι μεθ' ὅσης ζέσεως διατηρῶ εἰσέτι ἐν τῇ καρδίᾳ ὑγείαν, μακροβιότητα καὶ πᾶσαν πανοικεῖ εὐημερίαν.

Ἐν Ἀθῆναις, τῇ 4 ἰανουαρίου 1859.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ.

Υ. Γ. Ἐσωκλείω ἑπτὰ μόνον τάληρα, ὅσα μοι εὐρέθησαν πρόχειρα, πρὸς ἀγορὰν σκαχαρικῶν διὰ τὸν οὐρανίσκον τῶν φιλητάτων ἀνεψιῶν.

Διατὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Καπνικαρέας ὀνομάζεται

ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑ

Σώζεται παράδοσις ἐν Ἀθῆναις ὅτι ἡ ἐκκλησία Καπνικαρέα ἐπωνομάσθη οὕτως ἐκ τοῦ καπνίσματος τὸ ὁποῖον μόνον ὑπέστη, ὅτε ποτὲ οἱ Τοῦρκοι ἠθέλησαν νὰ τὴν καύσωσιν. Ἀλλ' ἐξήγησις δύναται νὰ ᾔηνε ἡ ἐξῆς: Ἐν Ἀθῆναις ἐπεκράτησε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἡ συνήθεια νὰ προσονομάζωνται αἱ ἐκκλησίαι διὰ τινος ἐπωνύμου σχεδὸν ἔχοντος ἢ πρὸς τὸν κτήτορα ἢ ἀλλήν τινα αἰτίαν. Οὕτως ὑπῆρχον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως αἱ ἐκκλησίαι ἅγιος Νικόλαος Καλογριῶνης, Παναγία τὸ καντῆλι, Παναγία τοῦ Ῥο-

1. Σ. Δ. Βούκιος.

2. Ὁ Διονύσιος Σουρμελῆς (Κατάστασις συνοπτικὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς πτώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μέχρι τέλους τῆς Τουρκοκρατίας) λέγει:

«Αἱ Ἀθῆναι ἔμειναν ἔρημοι ἀπὸ τὰ μέσα Μαρτίου 1688 μέχρι τῶν 1690. Τὰ τουρκικὰ στρατεύματα εἰσελθόντα παρέδωκαν αὐτὴν εἰς τὸ πῦρ. Ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας ἢ Καπνικαρέα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν διότι εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν οἱ κάτοικοι (1715) καθαρίζοντες τὴν ἐκκλησίαν, εὗρον μεταξὺ τῆς κεκαυμένης ὕλης τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας ἄκαυστον μὲν, ἀλλὰ κατακαπνισμένην ὅλην, ἐφ' ᾧ καὶ Καπνικαρέαν ἐκ τοῦ καπνὸς καὶ κ. ἄ. ρ. ἐκάλεσαν αὐτήν.»

δακιοῦ κτλ., ἔτι δὲ καὶ νῦν ἐπωνομάζονται πολλὰ ἐκκλησίαι, οἷον ἅγιος Νικόλαος Ῥαγκαβάς, ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Κουρκούρης, Παναγία ἢ Βλασσαροῦ, Παναγία ἢ Ῥόμβη κτλ. Δυνατὸν λοιπὸν ἐκ τινος κτήτορος Καπνικαρέα νὰ ἐπωνομάσθῃ ἡ ἐκκλησία Καπνικαρέα. Πιθανώτερον δὲ ὅτι ἡ κατὰ λέξιν ἐκ, ἄνευ συνιζήσεως τῶν δύο φωνηέντων ἐν τῇ προφορᾷ, εἶνε ἡ συνήθης ἀθηναϊκή.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ πολιτεία τῶν μελισσῶν ὁμολογεῖται ὡς τὸ πρότυπον τῆς ἀρίστης μοναρχίας. Πρέπει ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι παρ' αὐταῖς οὔτε νόμοι ὑπάρχουσιν, οὔτε δίκαι, οὔτε δικασταί, οὔτε δικηγόροι, οὔτε χωροφύλακες καὶ κλητῆρες ἢ δὲ ἑλλειψίς τούτων, ἡ ἀποτελοῦσα τῶν μελισσῶν τὴν ὑπεροχὴν, κατορθοῦται διότι ἕκαστος τῆς πολιτείας μέλος ἔχει σαφῶς ὁρισμένην τὴν ἀποστολὴν του καὶ οὐδόλως σκεπτεται νὰ ἐκπληρώσῃ ἄλλην τινα. Αἱ ἐργάτιδες δὲν ὀνειρεῖνται θέσιν κηφήνος, οὐδ' οἱ κηφῆνες ῥαδιουργοῦσιν ἵνα γείνωσι βασιλίσσαι. Παρ' ἀνθρώποις ἂν ἐναντίας ἀδύνατον νὰ λείψωσιν οἱ ταρᾶξαι, ἀφοῦ καὶ ἡμᾶς ἡ κοινωνία οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ συναυλία, ἐν ᾗ οὐδεὶς μουσικὸς στέργει νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μέρους του, ἀλλὰ θέλει νὰ σκεπάσῃ τὴν φωνὴν τῶν ἄλλων ὀργάνων, καὶ ἐκ τούτου ἐπέρχεται ἀνυπόφορος κακοφωνία.

Ποσάκις μοχθοῦμεν ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ νὰ προμηθευθῶμεν καὶ διατηρήσωμεν δυσαρρεσκείας, αἵτινες καὶ μόναι ἤθελον φθάσει καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος ν' ἀπολεσθῶσιν! (Ἀλφόνσος Κάρ).

Ο ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΟΥ Τ' ΑΡΝΑΚΙΑ ΠΑΓΟΝΕΙ

Ἦτον νύχτα, εἰς τὴν στέγῃ ἐδογγοῦσε

Ὁ βορείας, καὶ ψιλὸ ἔπεφτε χιόνι.

Τί μεγάλο κακὸ νὰ ἐμνηοῦσε

Ὁ βορείας ποῦ τ' ἀρνάκια παγώνει;

Μὲς στὸ σπῆτι μιά χαροκαμμένη,

Μιά μητέρα ἀπὸ πόνους γεμάτη,

Στοῦ παιδιοῦ τῆς τὴν κούνια σκυμμένη

Δέκα νύχταις δὲν ἔκλειγε μάτι.

Εἶχε τρία παιδιὰ πεθαμμένα,

Ἀγγελοῦδια, λευκὰ σὰν τὸν κρίνο,

Κ' ἕνα μόνον τῆς ἔμεινε, ἕνα,

Καὶ τὸν τάφο κοντὰ ἦτον κ' ἐκεῖνο.

Τὸ παιδί τῆς μὲ κλάμμα ἐδογγοῦσε

Ὡς νὰ ἐζήταε τὸ δούλιο βοήθεια,

Κ' ἡ μητέρα σιμὰ τοῦ ἔθρηνοσε

Μὲ λαχτάρα χτυπώντας τὰ στήθηα.

Τὰ γογγύσματα ἐκείνα καὶ οἱ ὀρθοὶ

Ἐπληγόναν βαθεῖα τὴν ψυχὴν μου.

Σύντροφός μου ἡ ταλαίπωρη ἐκείνη,

Ἀχ, καὶ τὸ ἄβρῳστο ἦτον παιδί μου.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴ στέγῃ ἐδογγοῦσε

Ὁ βορείας, καὶ ψιλὸ ἔπεφτε χιόνι.

Ἀχ, μεγάλο κακὸ μοῦ ἐμνηοῦσε
Ὁ βορείας ποῦ τ' ἀρνάκια παγώνει.

Τὸν γιατρὸ καθὼς εἶδε, ἐσηκώθη

Σὰν τρελή. Ὅλοι γύρω ἐσωπαῖναν

Φλογεροὶ τῆς ψυχῆς τῆς οἱ πόθοι

Μὲ τὰ λόγι' ἀπ' τὸ στόμα τῆς βγαῖναν.

«ὦ, κακὸ ποῦ μ' ἐδῆκε μεγάλο!

Τὸ παιδί μου, γιατρέ, τὸ παιδί μου. . .

Ἐνα τῶχον, δὲν μ' ἔμεινε ἄλλο

Σώσέ μου το, καὶ πᾶρ' τὴν ψυχὴν μου.»

Κι' ὁ γιατρὸς μὲ τὰ μάτια σκυμμένα

Πολλὴν ὥρα δὲν ἄνοιξε στόμα.

Τέλος πάντων—ἄχ, λόγια χαμένα—

«Μὴ φοβάσαι, τῆς εἶπεν, ἀκόμα.»

Κ' ἐκαμώθη πῶς θέλει νὰ σκύψῃ

Στὸ παιδί, καὶ νὰ ἰδῇ τὸ σφυγμὸ του.

Ἐνα δάκρυ ἐπροσπάθει νὰ κρύψῃ

Ποῦ κατέβ' εἰς τ' ὠχρὸ πρόσωπό του.

Στοῦ σπιτιοῦ μας τὴ στέγῃ ἐδογγοῦσε

Ὁ βορείας, καὶ ψιλὸ ἔπεφτε χιόνι.

Ἀχ, μεγάλο κακὸ μᾶς ἐμνηοῦσε

Ὁ βορείας ποῦ τ' ἀρνάκια παγώνει.

Ἡ μητέρα ποτὲ δακρυσμένο

Τοῦ γιατροῦ νὰ μὴ νοιώσῃ τὸ μάτι,

Ὅταν ἔχῃ βρεῖα ἑσπλωμένο

Τὸ παιδί τῆς σὲ πόνου κρεβάτι!

Γ. Χ. ΖΛΑΟΚΩΙΤΑΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἦντο γοῦν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τοῦ αἰοδίου Ῥίζου τοῦ Νερούλου ὄντος, νεοφώτιστος τις καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου ἐξύβρισε αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς. Φοβηθέντες δὲ οἱ τοῦ καθηγητοῦ φίλοι τὴν δικαίαν τοῦ ὑπουργοῦ ὀργὴν, προσήλθον εἰς αὐτὸν, καὶ ἐπεχείρησαν διὰ λόγων μελιχίων νὰ τὸν δυσωπήσωσι.—«Δὲν μὲ ἐπείραξαν αἱ ὕβρεις, ἀπεκρίθη ὁ λόγιος καὶ εὐφυὴς ὑπουργός, μὲ ἐπείραξαν μόνον αἱ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ καθηγητοῦ ἀνορθογραφίαι.»

Νεωστὶ, γράφει ἡ Ὠρα, ἐγένετο σπουδαία ἀνακάλυψις, ἥτις θέλει φέρεται τελεῖαν ἀλλοιώσιν τοῦ συστήματος τῶν τέως ἐν χρήσει τυπογραφικῶν στοιχείων ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε μεταλλικῶν, εὐρέθῃ τὸ μέσον τῆς ἀντικαταστάσεως διὰ στοιχείων ἐκ στομωμένης ὑάλου (verre trempé) κατασκευαζομένων, τὰ ὁποῖα οὔτε εἰς φθορὰν ὑπόκεινται καὶ τοὺς χαρακτῆρας πολὺ καθαρώτερον ἀποτυποῦσιν. Αἱ ἤδη ἐν χρήσει μῆτραι δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐξ ὑάλου στοιχείων.

Κατὰ τινα τελευταίως δημοσιευθεῖσαν στατιστικὴν, ἐπὶ 400 γάμων ἀναλογοῦσι 5 διαζύγια ἐν Ἑλβετίᾳ, 2 ἐν Βελγίῳ καὶ 1 ἐν Ὀλλανδίᾳ καὶ Σουηδίᾳ.

Ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχουσι 1564 θέατρα, ἥτοι: 387 ἐν Γαλλίᾳ, 346 ἐν Ἰταλίᾳ, 168 ἐν Ἰσπανίᾳ, 150 ἐν τῇ Μεγ. Βρετανίᾳ, 150 ἐν Αὐστρίᾳ, 191 ἐν Γερμανίᾳ, 44 ἐν Ῥωσίᾳ καὶ Πολωνίᾳ, 31 ἐν Βελγίῳ, 23 ἐν Ὀλλανδίᾳ, 20

ἐν Ἑλβετία, 18 ἐν Σουηδία καὶ Νορβηγία, 15 ἐν Δανιμαρκία, 16 ἐν Πορτογαλία, 4 ἐν Τουρκία, 4 ἐν Ἑλλάδι, 3 ἐν Ῥωμανία καὶ 1 ἐν Σερβία.

Τὸ ἐν τοῖς φακέλλοις κόμμι, γράφει ἡ «Καρτερία», παρατηρήθη ὅτι ἔχει ἀλσθρίας συνειπίας. Καταγγέλλεται ὅτι μεταδίδει καρκινώδες μίasma. Ἐσχάτως ὁ καθηγητὴς Βιλρόθ, εἰς τῶν διακεκριμένων καθηγητῶν τῆς ἰατρικῆς σχολῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης, παρέτῃρσε καρκινὸν τῆς γλώσσης μεταδοθέντα διὰ τοῦ κόμμεως τῶν φακέλλων. Ὁ ἀσθενὴς ἦτο νέος τις ἐκ Στουλβαϊσσεμβούργ, ὅστις μετ' οὐ πολὺ ἔπεσε θύμα τῆς φοβερᾶς ἀσθενείας. Ἐστὼ τοῦτο πρὸς γνῶσιν τῶν ποιούντων χρῆσιν τῶν μετὰ κόμμεως φακέλλων, οὓς οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποθέσῃ τόσῳ κινδυνώδεις.

Ὁ κύριος Μαρών εἶνε ἀνθρωπος οἰκονόμος ὅστις δυσπισεῖ πρὸς τοὺς ῥάπτas· ἀγοράζει μόνος τοῦ τὸ ὕφασμα καὶ δίδει ὁ ἴδιος τὸ σχέδιον τοῦ ἱματίου. Ἐσχάτως προσεκάλεσε τὸν ῥάπτην του, ὅστις ἀφοῦ ἔλαβε τὸ μέτρον εἶπεν αὐτῷ, ὅτι τὸ ὕφασμα τὸ ὁποῖον ἡγόρασε δὲν ἀρκεῖ διὰ τὸ φόρεμα. Ὁ Μαρών τὸν ἀποβάλλει καὶ ζητεῖ ἄλλον. Οὗτος λαμβάνει τὸ ὕφασμα καὶ τῷ ὑπόσχεται τὸ ἱμάτιον μετὰ δύο ἡμέρας.

— Νὰ μοι φέρῃς καὶ τὸν λογαριασμόν.

— Πολὺ καλὰ.

Τὴν τρίτην ἡμέραν, ὁ ῥάπτης ἔρχεται φέρων τὸ ἱμάτιον, ὅπερ εἶνε καλὸν καὶ ἀρκετὰ εὐρὺ καὶ μακρόν.

— Δός μοι τὸν λογαριασμόν.

— Ἀ! τὸν εἶχα θέσει ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ τὸν ἐλησμόνησα ἐκεῖ.

Κρούουσι τὴν θύραν. Ὑπνρῆτης ἔρχεται καὶ λέγει:

— Ὁ υἱὸς τοῦ ῥάπτου εἶνε ἔξω.

— Ὁ ῥάπτης ταράττεται.

— Τί θέλει; ἐρωτᾷ ὁ κύριος Μαρών.

— Ζητεῖ τὸν πατέρα του.

— Ἀς εἰσελθῇ.

Ὁ ῥάπτης θορυβεῖται, ὅταν μάλιστα ὁ υἱὸς τοῦ εἰσῆλθεν ἐνδεδυμένος ἱμάτιον ὁμοίου ὕφασματος μετὰ τὸ φόρεμα τοῦ κυρίου Μαρών.

— Τί θέλεις ἐδῶ; ἐρωτᾷ ὁ πατὴρ θυμωμένος.

— Μ' ἔστειλεν ἡ μητέρα νὰ σοῦ φέρω τὸν λογαριασμόν τοῦ κυρίου.

— Δός μοι τὸν καὶ φύγε.

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, ὁ κ. Μαρών κρατεῖ τὸ παιδίον καὶ βεβασιεύεται περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὕφασματος.

— Αἱ! μάστορ, πῶς συμβαίνει τοῦτο; ὁ ἄλλος ῥάπτης μου μετὰ τὸ ὕφασμα τὸ ὁποῖον τοῦ ἔδωκα δὲν ἠδύνατο νὰ μοὶ κάμῃ ἐν ἐπικωφόριον, σὺ δὲ μετὰ τὸ ἴδιον ὕφασμα καὶ τὸ ἐδικόν μου ἔκαμες καὶ εἰς τὸν υἱόν σου ἔκαμες φόρεμα.

— Πιθκνόν, Κύριε, ἀπεκρίθη, ὁ ἄλλος ῥάπτης

νὰ ἔχῃ υἱὸν μεγαλύτερον τοῦ ἐδικοῦ μου.

Εἶχον, διηγεῖται συγγραφεὺς τις, ἐν θεῖον. Κατῶκει, ἄγαμος ὢν, εἰς τὴν ἐξοχὴν, καὶ ἡμὴν ἐπομένως ὁ μόνος αὐτοῦ κληρονόμος, διὰ καὶ ἡμέρας τινὰς τῆς ἀνοιξέως καὶ τοῦ φθινοπώρου ἐπήγαίνα κατ' ἔτος ὅπως τῷ προσφέρει τὰ σεβάσματά μου. Ὁ θεὸς μου ἦτον ἄριστος κυνηγός· ἐκυνηγούσαμεν ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρας καὶ ὑπερηδύνετο ὅτι ἐμελλε ν' ἀφήσῃ διὰ δόχον τοῦ κυνηγετικοῦ του σταδίου.

Τὸ τελευταῖον φθινόπωρον ἀναχωρῶν διὰ τὴν ἐξοχὴν ἐκ Παρισίων παρεκλήθη ὑπὸ τῆς μνηστῆς μου νὰ τῇ πέμψω μίαν ἐκ τῶν παρ' ἐμοῦ φονευθησομένων περδίκων. Ἡ πέρδιξ τάχιστα ἐπέμφθη, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ μνηστὴ μου εἶχε τὴν ἀβροφροσύνην νὰ με εὐχαριστήσῃ δι' ἐπιστολῇ, ἥτις ἠνοίχθη κατὰ λάθος παρὰ τοῦ θεοῦ μου. Ἐκτὸς τῶν ἀνορθογραφικῶν τῆς, ἡ ἐπιστολὴ περιεῖχε τὰ ἑξῆς: «Ἐφαγα τὴν πέρδικα μετὰ τὰ λάχανα, ἀλλὰ πότε θὰ φάγωμεν οἱ δύο μας καὶ τὸν θεόν; Παρακάλεσέ τον λοιπὸν νὰ μὴ μὰς κάμῃ νὰ περιμένωμεν. Δὲν ἀγαπῶ τοὺς δυσκολομασσήτους θεοὺς.» Ὁ θεὸς μου δὲν ἠδύνατο νὰ ποθήσῃ καλλιτέραν εἰδήσιν. Μετὰ ἑξ μῆνας ἀπέθανεν ἀφίνων τὴν περιουσίαν του εἰς τὰ νοσοκομεία. Ἡ πέρδιξ μετὰ τὰ λάχανα μοὶ ἐκόστισεν 600 χιλιάδας φράγκα.

Ἐάν ἀληθεύωσι πάντα ὅσα περὶ σοῦ ἡκουσα, ἔλεγεν ἀστυνομικός τις ὑπάλληλος τοῦ Λονδίνου πρὸς κλέπτην τινὰ, πυκνὸν καὶ μέλαν γένειον τρέφοντα, πρέπει νὰ ἔχῃς συνείδησιν μέλαιναν ὡς τὸ γένειόν σου.

Εὐγενέστατε, ἀπεκρίθη ὁ ἔνοχος, ἐάν ἡ συνείδησις μετρηθῇ διὰ τοῦ μέτρου τοῦ γενείου, ὀφείλω νὰ συμπεράνω ὅτι ἡ Ὑμ. Τιμιότης οὐδεμίαν ἔχει συνείδησιν.

Κατὰ τὰς παραμονὰς βουλευτικῶν ἐκλογῶν, ἐν Παρισίοις, ἀνὴρ περιφερόμενος ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ κολλῶν ἐν τοῖς τοίχοις δελτίον συνιστῶν τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Θεῖρου, ἦλθε καὶ ἐκώλλησεν ἐν εἰς τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Πλήρης ἐργῆς ὁ θυρωρὸς τὸν ὠνείδισεν εἰπὼν «δὲν εἰσέρεις ὅτι εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ κολλᾷ ἐδῶ δελτία;» Ἐρωτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς μετὰ πολλῆς εἰρωνείας ἂν τῷ ἀπηγορεύετο νὰ κολλήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεῖρου εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν του, ὁ θυρωρὸς ἔμεινεν ἐκπληκτος καὶ ἠπόρει νὰ ἀπαντήσῃ, ὅτε ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ πρώτου πατώματος φωνὴν, λέγουσαν «Ne m'ôtez pes, ne m'ôtez pes.» Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ οἰκοδεσπότου Θεῖρου.

Κυρία τις ἐκ Βιέννης ἔλεγε τῷ Λόρδῳ Dudley: «Πόσον ἄσχημα ὁμιλοῦσι τὰ γαλλικὰ ἐν Λονδίῳ!» ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη: «Κυρία μου, αἰτία τούτου εἶνε, ὅτι οἱ Γάλλοι δὲν εἰσῆλθοις ἐν Λονδίῳ ὅπως ἐν Βιέννῃ.»

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.